PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 80 lir

Leto XXVII. Št. 106 (7894)

TRST, petek, 7. maja 1971

ZASKRBLJENOST V EGS ZARADI UKREPOV ZAHODNE NEMČIJE DO DOLARJA

V Bruslju sestanek finančnih ministrov o monetarnem položaju

Ameriški dolar na zatožni klopi - Izjava podtajnika za finance Macchiavellija - V Franciji nasprotujejo ovrednotenju evropskih valut

BRUSELJ, 6. — Valutni ukrepi v Zahodni Nemčiji, Švici, Nizozemski in Avstriji, kjer so začasno ustavili podporo ameriškemu dolarju, so povzročili največjo zaskrbljenost v Evropski gospodarski skupnosti, ki ima svoje predstavniške organe v Bruslju. Odpor Zahodne Nemčije proti sedanjemu obveznemu tečaju dolarja je pretresel dejansko ves evropski in svetovni monetarni trg.

Trenutno je položaj precej zamrznjen, čeprav Italija, Francija, Velika Britanija, Japonska, skandinavske in druge razvite države še vedno redno odkupujejo ameriški dolar, da lahko ohranijo njegovo paritето na svobodnem tržišču. Sedaj pa se postavlja vprašanje, kako bodo ostale članice Evropske gospodarske skupnosti odgovorile na zahodnonemške ukrepe. O tem bodo sklepali finančni in zakladni ministri šestih članic EGS, ki se bodo na predlog zahodnonemške vlade sestali v soboto v Bruslju. V Zahodni Nemčiji so z zadovoljstvom sprejeli vest, da so ostale članice skupnosti pristale na «razčiščenje položaja», in da bodo skupno razpravljale o «sedanjem resnem monetarnem položaju».

V zvezi s sobotnim sestankom finančnih zakladnih ministrov evropske skupnosti je zahodnonemška vlada sklenila, da na jutrišnji vladni seji ne bo sprejela nobenega dokočnega sklepa glede odnosa marke do dolarja. Zahodnonemška vlada se je zavedala, da ne more postaviti pred izvršeno dejstvo svojih evropskih partnerjev, marveč da je treba to vprašanje, ki se že dlje časa vleče zaradi vendo večje dolarske poplave na evropskem finančnem trgu, rešiti sporazumno v okviru EGS. Zato bodo jutri v Bonnu določili samo, kakšno stališče naj v Bruslju zagovarja minister za gospodarstvo Schiller.

V pričakovanju seje ministrskega sveta gospodarske skupnosti se je danes popoldne v Bruslju ponovno sestal monetarni odbor. O njegovih sklepih ali odločitvah ni bilo izdano nobeno poročilo. Toda v Bruslju ne prikrivajo zaskrbljenosti za bodočnost skupnosti, zlasti zaradi škodljivih posledic, ki bi jih znali povzročiti zahodnonemški ukrepi o nihajočem tečaju marke na kmetijsko politiko skupnosti in na perspektivo ustanovitve gospodarske monetarne zveze.

Zanimivi so danes komentarji zahodnonemških časopisov in gospodarsko - finančnih krogov, ki vsi postavljajo na zatožno klop ameriški dolar, čeprav izražajo hkrati različna mnenja in stališča, kako naj bi se rešilo to vprašanje. Liberalni «General Anzeiger» piše, da so sedanji dogodki posledica togega in zastarelega monetarnega sistema. Časopis ugotavlja, «da ko se ZDA prehladijo, dobi Evropa pljučnico: marko bo treba zdraviti zaradi bolezni dolarja. To je grotesknі položaj, ki je nastal zaradi popolne monetarne odvisnosti Evrope od Amerike».

«Frankfurter Allgemeine Zeitung», časopis zahodnonemških finančnih krogov, pa opozarja na nevarnost enostranske odločitve Bonna in poudarja, da je treba zadevne ukrepe sprejeti v okviru gospodarske skupnosti. Konservativni «Stutgarter Zeitung» pa meni, da bi enostranska odločitev oziroma ovrednotenje marke povzročili hude posledice v skupni kmetijski politiki in bi bil «skupni kmetijski trg uničen».

Tudi zahodnonemški gospodarski krogi izražajo o tem različna stališča. Večina upravnega sveta upravnega sveta Narodne banke (Bundesbank), veleindustrijci in trgovci odločno nasprotujejo nihajoči marki oziroma ovrednotenju te. Pri tem poudarjajo, da bi eden od dveh ukrepov hudo prizadel zahodnonemški izvoz in neizbežno povečal uvoz. To bi bilo, pravijo omenjeni krogi, «katastrofa za zahodnonemško industrijo». V istih krogih menijo, da bi bilo treba uveljavi čl. 23 zakona o mednarodnem gospodarstvu, ki določa administrativno nadzorstvo nad gibanjem valut z obdavčitvijo «vročega denarja», prepoveduje obresti na valuto in določa, da mora vlada odobriti vse kredite tujini. Skoraj podobno stališče zastopajo tudi združenja zahodnonemških kmetov, ki so zaskrbljena za usodo evropskega kmetijskega trga. Po drugi strani pa podpirajo nihajoči tečaj marke srednja in mala industrijska in trgovska podjetja. Vsaka uveljavitev administrativnih ukrepov na kreditnem področju bi pomenila za ta podjetja težave pri iskanju finančnih sredstev. Nihajoči tečaj podpirajo tudi združenje zahodnonemških hranilnic in največji gospodarsko - raziskovalni zavodi v državi, ki menijo, da bi bil katerikoli drug ukrep samo pesek v oči.

O spopadu med marko in dolarjem sta se danes razgovarjala tudi zahodnonemški kancler Brandt in predsednik britanske vlade Heath v Londonu, ko sta razpravljala o vprašanju vključitve Velike Britanije v gospodarsko skupnost. Kot poročajo iz Londona, je Heath izrazil zaskrbljenost za posledice, ki bi jo lahko imela sedanja monetarna kriza na razgovore v Bruslju za vključitev Velike Britanije v EGS. Pred odhodom v Bonn je kancler Brandt izjavil zahodnonemškim časnikarjem, da če se evropska skupnost ne bo sporazumela o skupni monetarni politiki, bo Nemčija šla sama svojo pot. Pri tem je poudaril, da bo bonska vlada storila vse za dosego skupne rešitve.

V pariških pristojnih krogih so izjavili, da se bo Francija na sestanku finančnih in zakladnih ministrov v Bruslju odločno uprla vsakemu poskusu ovrednotenja evropskega denarja. Francija se bo uprla tudi ovrednotenju marke ali pa ustanovitvi nihajočega tečaja. Hkrati pa bo francoska vlada zastopala stališče, da je treba pritisniti na ZDA, naj pristanejo na spremembo tečaja dolar - zlato, ali pa naj omejijo odhod dolarjev oziroma, naj se v evropskih državah začenja nadzorovati uvoz tujega kapitala.

Italijanski podtajnik za finance Macchiavelli, ki je sedaj v Bruslju, je izjavil, da Italija želi, da bi bili sprejeti solidarnostni ukrepi tako do ameriškega dolarja kot do zahodnonemške marke. V sedanjem zasilnem položaju, je dejal Macchiavelli, ni mogoče niti misliti, da bodo države Evropske gospodarske skupnosti še naprej podpirale dolar iz političnih in gospodarskih razlogov, kot so to delale doslej. Po drugi strani pa ne morejo zapustiti dolarja svoji usodi. Kriza dolarja, bi po mnenju Macchiavellija, v sedanjem položaju zajela tudi vse zahodnoevropske valute.

Zanimivo je, da so ameriški finančni krogi, kljub nevihti, ki je zajela svetovni monetarni trg, zaradi dolarja, zelo mirni. Toda finančni strokovnjaki ugotavljajo, da so ukrepi, ki so jih sprejeli v Zahodni Nemčiji in nekaterih drugih evropskih državah, «najtežji napad proti dolarju v zgodovini». «New York Times» pa piše, da sedanji položaj lahko pripelje do «najbolj resne monetarne krize v povojnih letih».

Zahodnonemški minister za gospodarstvo Schiller (levo) s predsednikom Narodne banke Klasnom

Z DRUGEGA KONGRESA SAMOUPRAVLJAVCEV JUGOSLAVIJE V SARAJEVU

Analiza nadaljnjega razvoja samoupravljanja na sejah štirih delovnih komisij kongresa

Družbena in narodnostna sestava delegatov na kongresu - Prisotnih je veliko tujih časnikarjev, sindikalistov in predstavnikov demokratičnih strank - Na programu neformalno srečanje med tujimi gosti in delegati - Odprtje razstave «20 let samoupravljanja»

(Od našega posebnega dopisnika)

SARAJEVO, 6. — Drugi kongres samoupravljevcev Jugoslavije se je danes nadaljeval s sestanki štirih delovnih komisij, v katere so se včeraj razdelili delegati. Na seji prve komisije, katere namen je obdelati vprašanje nadaljnjega razvoja samoupravljanja v delavskih organizacijah, je imel uvodni govor predsednik Zveze jugoslovanskih sindikatov Dušan Petrovič. Na seji druge komisije, ki posveča svojo pažnjo vprašanjem razširjene reprodukcije ter integracije na samoupravnih osnovah, je uvodni referat bral Vladimir Bakarić, član izvršnega biroja predsedstva ZKJ. Tretji komisiji, v kateri analizirajo vprašanja razvoja samoupravne družbe in življenjskega standarda delavcev, je spregovoril član izvršnega biroja predsedstva ZKJ Kiro Gligorov, predsednik zvezne skupščine Milentije Popović pa je prebral svoj uvodni referat ob začetku dela četrte komisije, ki bo analizirala vlogo združenih proizvajalcev v razvoju samoupravnega družbenega sistema. Delo komisij se je nadaljevalo v popoldnevu z referati delegatov raznih delovnih in drugih organizacij.

Delegatov je na tem kongresu 2301, izmed katerih so delavske skupščine izvolile 1971. Slovenijo predstavlja 282 delegatov, Hrvatsko 458, Srbijo 714 (od katerih je 194 iz Vojvodine in 66 za avtonomno pokrajino Kosovo), Bosno in Hercegovino predstavlja 302 delegatov, Črno goro 65, Makedonijo pa 150. Med temi so seveda všteti tudi predstavniki raznih narodnih manjšin — Madžari, Albanci, Turki, Italijani itd.

Poleg tega da delegati predstavljajo vse republike in pokrajine, predstavljajo v celoti tudi vso delovno strukturo jugoslovanskih narodov: delavcev je 24 odst., prav toliko je inženirjev in tehnikov, ostalo polovico pa sestavljajo v pretežni meri znanstveniki, politični in družbeni delavci, ekonomisti, pravniki in študentje. Zanimivo je tudi, da so delegati večinoma mlади, saj jih je skoraj 80 od sto izpod 45 let, kar dokazuje, da se je samoupravni sistem globoko zakoreninil med novo jugoslovansko generacijo.

Poleg delegatov jugoslovanskih samoupravljavcev, je na kongresu prisotno tudi veliko število tujih opazovalcev, večinoma sindikalistov in predstavnikov raznih demokratičnih strank iz vseh strani sveta ter predstavnikov mednarodnih in svetovnih delavskih organizacij. Zaradi te temeljite in kvalificirane prisotnosti, je opazovalce iz inozemstva sprejel danes popoldne na razgovor predsednik Tito, jutri popoldne pa je na programu neformalno srečanje med tujimi opazovalci in delegati.

Tudi svetovni tisk sledi z zanimanjem delom kongresa samoupravljavcev Jugoslavije. V Sarajevu je dospelo 53 izrednih dopisnikov najvažnejših tujih časnikov in agencij ter radijskih in televizijskih družb, poleg vseh ostalih tujih časnikarjev, ki so stalno akreditirani v Jugoslaviji.

V prostranih kletnih prostorih centra «Skanderija», kjer poteka kongres, so odprli razstavo z naslovom «Dvajset let samoupravljanja». Razstavo sestavljajo veliki panoji in barvne diapozitive, ki vidno predstavljajo gospodarski, družbeni in tehnični razvoj Jugoslavije v teh zadnjih dvajsetih letih. Razstavo je priredilo 115 delavskih in drugih organizacij iz vse republike. Otvoritvi so prisostvovali med drugimi tudi Edvard Kardelj, Kiro Gligorov, Budislav Soškić, Veljko Vlahović, Krste Cervenkovski, Dušan Petrović in Djuro Vekić.

Jutri bodo po programu komisije nadaljevale z delom, priredili pa bodo tudi srečanje med tujimi opazovalci in jugoslovanskimi delegati. Kongres se bo zaključil v soboto z drugo in zaključno plenarno sejo.

SERGIJ PREMRU

IZREDEN ODJEK MAFIJSKEGA UMORA V PALERMU

Notranji minister Restivo je zagotovil da bodo naredili vse, da najdejo krivce

Prijeli so 30-letnega kriminalca, oboroženega s pištolo, ki ga sumijo, da je vpleten v uboj - Številne preiskave

RIM, 6. — Uboj državnega pravdnika iz Palerma dr. Pietra Scaglioneja je povsem razumljivo izredno močno odjeknil po vsej državi, saj gre za ponoven primer izredne moči, ki jo dokazuje mafija. Ta uboj je bil danes tudi v osredju zanimanja rimskih oblasti in je o njem poročal v senatu minister za notranje zadeve Restivo.

Minister je povedal, da še vedno niso vse stvari pojasnjene in da je takoj, ko je izvedel za vest o uboju, odredil, da sta odšla v Palermo pomočnik poveljnika policije in odgovorni za «kriminalpol» Calabrese ter generalni nadzornik Testa. Prišlo je do raznih sestankov med vsemi zainteresiranimi pri preiskavi in do izrednih policijskih ukrepov.

S tem v zvezi je Restivo povedal, da so postavili na vseh cestah zapore in da iščejo predvsem avto fiat 850 svetle barve. Pet oseb so pridržali, od katerih eno aretirali. Področje okrog Ul. Cipressi so pregledali hišo po hiši, da bi našli kakega očividca. S pooblastilom magistrature so izvedli 42 hišnih preiskav, izvršili več poskusov s parafinsko rokavico na osumljenih osebah, da bi odkrili, če je kdo v zadnjem času rabil strelno orožje.

Minister je nato nadaljeval, da je javno mnenje upravičeno zaskrbljeno, saj gre za kriminalno dejanje, ki pomeni napad na sodno ureditev in žali načela svobodnega in civiliziranega sožitja nekega naroda. Ta zločin žali ugled in civilizacijske tradicije Sicilije ter pomeni, da mafija izziva moč zakona. Na to izzivanje mora država odločno odgovoriti. Restivo je v tej zvezi izrecno rekel, da ne bo polovičnih ukrepov in da bodo «udarili po vseh in po komerkoli». Ničesar ne bodo opustili, da ne bi odkrili zločincev in onih, ki so z njimi povezani. Pri tem pa se gre samo za to, da se udari po kriminalcih, temveč tudi da se odstrani občutek obstoja neke temačne in neobvladljive sile, ki se s svojo zlobno agresivnostjo izogne vsaki represiji.

Restivo je nato povedal, da so do 31. marca v skladu z izvajanjem obstoječih zakonov proti mafiji izrekli 14.554 opozoril, 2.319 nadzorstev, 1.523 nadzorstev z obvezo prebivanja v določenem kraju, poleg tega pa so odvzeli 2.674 policijskih licenc. To akcijo bodo še okrepili.

Preiskovalci so delali vso noč in, kot že rečeno, so prijeli pet sumljivih oseb. Med njimi je najbolj zanimiv 30-letni Salvatore Ferrante, katerega so včeraj prijeli karabinjerji, medtem ko je hotel stopiti na trajekt «Freccia rossa», ki vozi proti Genovi. Mladenič je imel pri sebi pištolo kal. 38 z dverna nabojema, ki ju je petelin sicer udaril, nista pa eksplodirala. Poleg tega je izjavil, da se kliče Gambino. Aretirali so ga zaradi nedovoljene posesti orožja in ker je bilo proti njemu že izdano zaporno povelje zaradi oboroženega ropa.

Policija je dokaj podrobno ugotovila, kako je bil izvršen umor. Dr. Scaglione je obiskal pokopališče, kjer je pogosto šel na grob svoje preminule soproge. Zločinci so njegovemu avtomobilu «fiat 1500» sledili z avtom «fiat 850» kakih dvesto metrov. Nato so ustrelili skozi zadnje steklo, vendar pravdnika niso zadeli. Nato je «fiat 850» zavozil tik ob večji avtomobil in ga je prisilil na pločnik, kjer se je «fiat 1500» ustavil. Zločinci niso niti šli iz avtomobila: tisti, ki je sedel poleg šoferja je ustrelil proti šoferju «fiata 1500», oni na zadnjem sedežu pa je izstrelil rafal kalibra devet proti sodniku, zadel ga je v levo teme, več strelov pa je prebilo roko. «Fiat 850» je nato z vso brzino odpeljal v smeri proti Trgu Ingastone, močno je trobil s sireno, kot da bi vozil nekega ranjenca.

Neznanci so skoraj istočasno telefonirali policiji, da se je zgodil «važen dogodek» v Ul. Cipressi. Policisti so takoj prispeli in odpeljali oba ustreljenca v bolnišnico, kjer pa so zdravniki lahko samo še ugotovili, da sta oba mrtva.

Zvečer se je izvedelo, da je policija odkrila očividca zločina, katerega sedaj budno varujejo in o katerem niso ničesar povedali, saj je njegovo življenje nedvomno v nevarnosti. Vse ceste so še vedno pod policijskim nadzorstvom in se nadaljujejo preiskave ter zasliševanja oseb, ki so znane, da so povezane z mafijo.

Zvečer so izvedli balistično preiskavo pištole, ki so jo našli pri Salvatoru Ferranteju. Ugotovili so, da so iz pištole pred kratkim izstrelili več strelov. Strokovnjaki so pregledali tudi dva neizstreljena naboja, ki sta ostala v bobniču in so mnenja, da so zelo podobna izstreljenim tulcem, ki so jih našli na cesti v bližini avtomobila, s katerim se je vozil dr. Scaglione.

Kasneje so tudi sporočili, da ima Salvatore Ferrante 21 let in da je bil pred letom in pol zapleten v streljanje med tako imenovanimi potujočimi krošnjarji «magliari» ter da so ga takrat obtožili poskusa umora in je izginil z doma.

Obnovljeni odnosi med Grčijo in Albanijo

ATENE, 6. — Danes so uradno sporočili, da bodo obnovili diplomatske odnose med Grčijo in Albanijo. Grčija in Albanija nista imeli diplomatskih odnosov od 1940. leta, ko je bila Albanija formalno pravno sestavni del kraljevine Italije, ki je z albanskega ozemlja pričela oborožen napad na Grčijo.

Stavka avtomobilskih prevoznikov

RIM, 6. — Vsedržavne sindikalne organizacije avtomobilskih prevoznikov blaga so proglasile od 20. ure v nedeljo 9. maja 58-urno stavko, ker so se razbila pogajanja za obnovitev delovne pogodbe. Sindikati pravijo, da so se dosedaj pogajanja nanašala samo na obrobna vprašanja in da niso govorili o ključnih stvareh, kot je izenačenje plač, klasifikacije, priznanje sobote zaprost dan in zvišanje plač.

Rogers v soboto v Rimu

RIM, 6. — Ameriški državni tajnik Rogers bo prispel v Rim v soboto dopoldne. Sprejel ga bo predsednik republike Saragat, obiskal bo predsednika vlade Colomba in bo imel daljši razgovor z zunanjim ministrom Morom.

PO SESTANKU Z EL SADATOM JE ROGERS ODPOTOVAL V IZRAEL

V JERUZALEMU PRVI SESTANEK Z GOLDO MEIR

Ob prihodu v Tel Aviv je zunanji minister ZDA izjavil, da bo mir lahko dosežen samo v okviru resolucije varnostnega sveta

KAIRO, 6. — Takoj po sestanku z egiptovskim predsednikom El Sadatom je zunanji minister ZDA Rogers odpotoval iz Kaira v Tel Aviv, od koder je takoj nadaljeval pot v Jeruzalem.

Sestanek med Rogersom in El Sadatom je trajal dlje kot so napovedali. Kot so izjavili v kairskih političnih krogih, je predsednik El Sadat obrazložil Rogersu egiptovsko stališče za dosego miru na Bližnjem vzhodu. Po odhodu Rogersa iz Kaira je glasnik egiptovske vlade Mohamed Riad izjavil, da je bil prihod ameriškega zunanjega ministra v Kairo koristen, ker je omogočil, da sta obe stranki povedali kaj mislita. Poudaril je, da sta na sestanku Američani in Egipčani izrazili željo, da se vzpostavi mir na tem področju, čeprav iz različnih stališč.

Pred odhodom iz Kaira je Rogers na letališču dal daljšo izjavo, v kateri je med drugim tudi poudaril, da bo lahko sporočil Nixonu ob povratku v domovino, da napori, ki so jih ZDA vložile v zadnjih mesecih, niso bili zaman. Dejal je, da je imel z egiptovskimi voditelji odkrit razgovor, na katerem so podrobno proučili, kako bi se dalo doseči najprej začasni sporazum za odprtje Sueškega prekopa. Ta sporazum bi, po mnenju Rogersa, omogočil nadaljnje uspešno posredovanje veleposlanika Jarringa za dosego dokočne rešitve.

Ameriški zunanji minister Rogers

Ob prihodu v Tel Aviv je Rogersa sprejel izraelski zunanji minister Aba Eban. Takoj nato je šef ameriške diplomacije odpotoval v Jeruzalem, kjer se je sestal s predsednico vlade Goldo Meirovo. Ob prihodu v Izrael je Rogers izjavil, da je treba vložiti vse napore, da se omogoči nadaljevanje pogajanj pri veleposlaniku Jarringu. Povedal je, da so razgovori, ki jih je imel v glavnih arabskih mestih, utrdili njegovo prepričanje, da ni bilo še nikoli tako ugodne priložnosti kot je sedaj, da se doseže pravičen in trajen mir v okviru resolucije varnostnega sveta od 22. novembra 1967. Še posebno je poudaril, da mir in uveljavitev resolucije varnostnega sveta predstavljata temeljni kamen ameriške politike na Bližnjem vzhodu.

Takoj po prihodu v Jeruzalem se je Rogers sestal v nekem hotelu s prvim predsednikom izraelske države Ben Gurionom, kateri, kot je znano podpira Rogersov načrt. Nato so Rogersa pospremili v vladno palačo, kjer ga je sprejela predsednica Golda Meir. Na prvem pogovoru z izraelsko predsednico vlade so bili tudi zunanji minister Aba Eban, obrambni minister Moše Dajan, podpredsednik vlade Alon in izraelski veleposlanik v ZDA Rabin. Po končanih pogovorih je Alon izjavil novinarjem, da se je na tem srečanju šele začel dialog, da pa so bili pogovori konstruktivni. Glasnik ameriškega zunanjega ministrstva McCloskey pa je dejal, da je bil sicer pogovor živahen, toda odkrit, na katerem je Rogers poročal izraelskim voditeljem o obisku v arabskih prestolnicah.

Rogers je izročil predsednici vlade Nixonovo pismo, v katerem je rečeno, da je mirna rešitev spora na Bližnjem vzhodu za ZDA edino sredstvo za zagotovitev izraelske varnosti.

Kot poročajo iz Tel Aviva, izraelski voditelji pričakujejo, da bodo prepričali ameriškega gosta o svojih stališčih, zlasti še o tem, kako gledajo na načrt, ki nosi njegovo ime in ki predvideva skoraj popoln umik Izraela z zasedenih arabskih področij v vojni leta 1967.

Zato so Izraelci pripravili za Rogersa «turistično» potovanje na področja za katera izraelska vlada pravi, da jih ne more več prepustiti Arabcem, in sicer: gričevje Golan v Siriji, Šarm El Šeik, v obhodu v Akabski zaliv, širok pas na Sinaju, Judejo in Samarijo v Cisjordaniji. Zvedelo pa se je, da bo Rogers baje obiskal samo nekatera področja gričevja Golan in Galileje.

Ob prihodu zunanjega ministra ZDA v Izrael sta bili v Jeruzalemu in Tel Avivu dve demonstraciji. Prvo je policija preprečila in razgnala demonstrante, drugo pa je uprizorilo nekaj sto mladincev, ki so nosili napise proti Rogersu in njegovemu načrtu. Zvedelo se je, da je skupina mladih Arabcev iz Judeje in Samarije poslala Rogersu resolucijo, v kateri zahteva spremembo ameriške politike na Bližnjem vzhodu in uresničitev pravice do samoodločbe palestinskega naroda, ki živi pod izraelsko okupacijo.

NADALJNJE ZAOSTROVANJE SPORA V VLADNI KOALICIJI

SORODNOST STALIŠČ SINDIKATOV IN PSI GLEDE REFORME STANOVANJSKE POLITIKE

RIM, 6. — Komisija za javna dela poslanske zbornice je bila prisiljena, da na jutri odgodi razpravo o zakonskem predlogu o reformi stanovanjske politike, ki bi morala biti na dnevnem redu zbornice že danes. Ne gre za nekaj formalnega, temveč ta odločitev odraža bistveni spor, do katerega je prišlo v vladni koaliciji in katerega včeraj ni uspelo zgladiti na sestanku med predstavniki štirih vladnih strank «na vrhu» Gre za spor med dvema ministroma: Donat Cattinom in Lauricello, istočasno pa za spor, glede upravljanja sredstev GESCAL in nekaterih načelnih stvari v tej zvezi.

Socialisti so vztrajali včeraj in so dejali, da se bodo danes najprej razgovarjali s sindikati, svoje stališče pa da bodo povedali jutri.

Danes je prišlo do tega razgovora, ki spada v okvir posvetovanj med tremi sindikalnimi konfederacijami s predstavniki vseh demokratičnih strank. Kot že v primeru razgovorov z drugimi strankami, tudi tokrat sindikalne organizacije niso izdale o vsebini razgovora nobenega sporočila,, saj so že v naprej napovedali, da bodo izrekli ocene po zaključku razgovorov z vsemi strankami.

Iz socialističnih krogov pa se je izvedelo, da je srečanje otvoril tajnik PSI Mancini, ki je ugotovil, da obstajajo utemeljene bojazni za demokratični razvoj, toda prav obstoj močnega sindikalnega gibanja, ki je izraz dozorele zavesti ljudskih množic predstavlja jamstvo in daje manj pesimistične perspektive za gospodarski, socialni in politični razvoj.

Mancini je nato podčrtal obvezo PSI, ki je bila sprejeta na zadnji seji centralnega komiteja stranke glede politike reform in nadaljeval, da gre za popolno, brezpogojno in odločno obvezo, ki jo je treba izvesti brez kompromisov na «vrhovih», kjer se le težko dosežejo pomembni rezultati, temveč na osnovi širokega sodelovanja vseh sil, ki se trudijo za reforme.

Po sestanku je namestnik tajnika PSI Mosca izjavil, da so obravnavali nekatere predloge. Glede davčne reforme je možnost dogovora. Glede stanovanjske reforme pa so razpravljali o spornih vprašanjih in še zlasti glede upravljanja fonda GESCAL in sodelovanja sindikatov pri upravi s temi sredstvi. Mosca je v tej zvezi dejal, da je dobil vtis «da se sinčikati strinjajo s stališči socialistov». Obravnavali so tudi vprašanje Juga in so sindikalne organizacije opozorili, da je treba o tem čimprej govoriti, ker zakon že obravnava senat.

Popoldne pa je prišlo do sestanka med predstavniki CGIL, CISL in UIL s predstavniki liberalne stranke. Kasneje je tisku izjavil tajnik PLI Malagodi, da so razgovor pričeli z izmenjavo stališč o vlogi strank in državnih organov na eni strani in o vlogi sindikatov na drugi ter to tudi v zvezi z zakonskim predlogom liberalcev, da se v zvezi s členoma 39 in 40 ustave uredi položaj sindikatov in stavk. Malagodi je nadaljeval, da je PLI mnenja, da so reforme nujne toda v skladu z demokratično ureditvijo in v skladu z razpoložljivimi sredsti, z razvojem proizvodnje ter zmogljivostmi tržnega gospodarstva v okviru Evropske gospodarske skupnosti. Nato je dejal tajnik PLI, da so obravnavali vse tri pomembne reforme, ki so sedaj na dnevnem redu.

V zvezi s polemikami o stanovanjski reformi so danes sindikalne organizacije izdale skupno sporočilo, da potrdijo svoje stališče glede ključnih vprašanj. Sindikati pravijo, da je treba ustanoviti enotni fond, v katerega se morajo stekati sredstva vseh ustanov, ki gradijo stanovanjske hiše in ki naj razpolaga z vsemi sredstvi. Pri uporabljanju sredstev mora sodelovati ustrezno predstavništvo sindikatov ter končno se naj iz osrednjega fonda razdele sredstva deželam, ki se bodo obvezale za gradnjo ljudskih stanovanjskih hiš. Kot je vidno, gre v bistvu za sorodno stališče, kot so ga sprejeli socialisti in zaradi katerega je tudi prišlo do spora med vladnimi strankami. Glede GESCAL pravijo sindikati, da je treba zagotoviti izvršitev predvidenih načrtov pod odgovornostjo in vodstvom dežel: Končno govori sindikalna resolucija še o razlaščenih zemljiščih ter zagovarja načelo, da se morajo zgrajena stanovanja data v najem, na vsak način pa se izključuje možnost odtujitve zemljišč.

Predsednik vlade Colombo se je danes ukvarjal z guvernerjem Banca d'Italia Carlijem z zapletenim mednarodnim monetarnim položajem. Nato pa je imel ločene razgovore z ministri Pretijem, Mariottijem in Lauricello o vprašanjih njih pristojnosti. Na sedežu skupine KD v poslanski zbornici pa so se zvečer ponovno pričela posvetovanja večinskih skupin o stanovanjski reformi ob prisotnosti ministra Lauricelle ter članov ožjega odbora komisije za javna dela.

V poslanski zbornici je bila danes daljša razprava o RAI-TV in to na osnovi številnih vprašanj in resolucij z leve in desne, ki očitajo tej državni ustanovi neobjektivnost ter slabo upravljanje. Komunisti tako zahtevajo nacionalizacijo ustanove ter globoko reformo, ki naj temelji na prehodu nadzorstva z vlade na parlament, ustvarjanju pravilnega odnosa med dohoki in izdatki ter ustrezno politiko decentralizacije ob upoštevanju dežel.

Sedanji sistem pa je v bistvu zagovarjal minister za PTT Bosco, ki je govoril tudi o barvni televiziji in o drugih vprašanjih. Zbornica je po daljši razpravi z večino glasov zavrnila vse resolucije.

Nova kršitev zakona na škodo slov. profesorjev

Še dobro ni potihnila vest, da sta predsednika Saragat in Tito razpravljala med drugim tudi o perečem položaju slovenskih šolnikov na Tržaškem in na Goriškem, in že je zagrešilo prosvetno ministrstvo novo in hudo krivico proti slovenskim profesorjem, ko je prav te dni — po «uspešnem in prisrčnem» zasedanju italijansko - jugoslovanske mešane komisije v Rimu — sporočilo, da ne priznava veljavnosti usposobljenostnega izpita «slovenski jezik in slovstvo», ki so ga napravili slovenski profesorji prav na zahtevo šolskih oblasti.

Znano je namreč, da je vsa povojna leta prosvetno ministrstvo med drugimi habilitacijami razpisovalo v Uradnem listu tudi to habilitacijo za poučevanje slovenskega jezika in slovstva na vseh srednjih šolah — tako se namreč glasi uradno besedilo. Tržaško šolsko skrbništvo pa je v svojih vsakoletnih okrožnicah med pogoji za poučevanje literarnih predmetov na slovenskih srednjih šolah zahtevalo tudi potrdilo o opravljeni habilitaciji iz slovenskega jezika in slovstva. Zato so ta usposobljenostni izpit napravili vsi slovenski profesorji, ker so tako zahtevale od njih šolske oblasti. Večina profesorjev je celo napravila ta izpit že več kot pred desetimi leti v Rimu in imela zato tudi precej stroškov. Sedaj pa urad za natečaje in habilitacije za srednje šole pri prosvetnem ministrstvu, ne da bi se zmenil za zakonske predpise in za krivico, ki jo povzroča slovenskim profesorjem, izpodbija veljavnost omenjene redno razpisane in opravljene habilitacije. Mimogrede naj omenimo, da se je zapriznanje veljavnosti te habilitacije izreklo tržaško šolsko skrbništvo in tudi mešana italijansko - jugoslovanska komisija.

Ob tej novi krivici in po izjavah oblasti, da bodo po dolgih letih krivičnega zavlačevanja vendar uredile položaj slovenskih profesorjev, se vsiljuje mnenje, da se proti slovenskemu človeku zagreši kakršna koli krivica, pa četudi je treba za to kršiti zakonske predpise.

Po vsem tem se šolniki sprašujejo, kako bo reagirala na to novo krivico italijansko - jugoslovanska mešana komisija in še zlasti demokratično javno mnenje, keteremu je pri srcu prijateljsko sožitje med tu živečima narodnostima in ki prav zato ne more odobravati takih «brc» državljanom slovenske narodnosti.

Zvedeli smo, da namerava proglasiti sindikat slovenske šole protestno stavko, zaprositi za podporo razne parlamentarce, nekateri slovenski šolniki pa nameravajo vložiti redno tožbo proti prosvetnemu ministrstvu zaradi kršitve zakonskih predpisov.

Spomenik partizanskemu učitelju Lojzu Kokoravcu

Občina Zgonik prireja v nedeljo, 9. maja 1971 ob 11. uri v Zgoniku proslavo 26. obletnice osvoboditve. Ob tej priložnosti bo istega dne ob 10. uri na pokopališču v Samatorci odkrit spomenik padlemu partizanskemu učitelju Alojzu Kokoravcu-Gorazdu. Vabljeni!

Obvestilo Sindikata slovenske šole

V nedeljo dne 9. maja bo v Samatorci odkritje spomenika partizanskemu učitelju Alojzu Kokoravcu - Gorazdu.

Odbor Sindikata slovenske šole vabi vse šolnike, da se spominske svečanosti polnoštevilno udeleže. Maša zadušnica bo v samatorski cerkvici ob 9. uri, odkritje spomenika ob 10. uri.

Memorial Mire Bandi

se letos pridružuje poklonitvi spomina Lojzeta Kokorovca-Gorazda. Oba Mira in Gorazd sta sodelovala pri obnovi slovenske šole v najtežjih časih naše zgodovine.

Šoloobvezna mladina, kateri je memorial namenjen, se zbere v nedeljo ob 9. uri pri cerkvi v Samatorci. Pred odkritjem spomenika obišče mladina tudi kraj, kjer je mladi učitelj izkrvavel.

PRVA SEJA KONZULTE ZA SV. ANO, KOLONKOVEC IN SAN SERGIO

Postavljena načelna zahteva po prevajalcu za slovenščino

Pozdrav odbornika Viginija - Posegi Muggie (KPI), Hlacie (KD) in Sartoretta (PSI) - Predsednik konzulte bo Hlacia

Na sedežu decentrirane upravne enote pri Sv. Soboti se je sinoči sestala prva rajonska konzulta v Trstu. Izvolili so predsednika, ki bo demokristjan Luciano Hlacia. Na seji se je oglasil pa pozdravu odbornika za decentralizacijo pri tržaški občinski upravi Viginija (KD), tudi načelnik komunistične skupine krajevnih svetovalcev Luciano Muggia in v imenu prebivalcev Kolonkovca, Sv. Ane in naselja Sv. Sergija zahteval naj občina poskrbi za prihodnjo sejo tolmača za slovenski jezik, da se slovenskim svetovalcem omogoči izražanje v materinem jeziku. Če bo zahteva, ki jo utemeljuje sam statut konzult, sprejeta, bo pokazala prihodnja seja.

Prišli smo v sejno dvorano nekaj minut po 19. uri V povsem novi dvorani nad krajevnim poveljstvom mestnih redarjev in urada za higieno, so bili svetovalci že zbrani okoli dolge mize z obliko črke «L». Na steni slika predsednika republike. Seji je sledilo še precej občinstva, tudi nekaj otrok.

Začasno predsedstvo je od vsega začetka prevzel najstarejši rajonski svetovalec, socialist Sartoreto. Pozdravil je odbornika Viginija in mu predal besedo.

«Izkušnja rajonskih konzult je odprta. Lahko se usmeri kamorkoli, vendar lahko rečem, da predstavlja reformo v odnosih med občinsko upravo in občani, saj ne sme biti nova prepona, temveč organ, ki se obrača predvsem na prebivalce, k njihovim stvarnim zahtevam. Ustanovitev konzult lahko imenujemo z demokratično decentralizacijo, priznavamo pa tudi, da ni vedno ugodna, saj bo odbor sedaj nosil večje odgovornosti.

Važno je, kakšne odnose boste ustvarili s prebivalci rajona. Lahko skličete ljudska zborovanja in posvete, ustanovite mešane komisije z udeležbo drugih občanov. Vaša dolžnost bo preučevati sklepe, ki vam jih bomo poslali in izreči o njih sodbo ali predlagati njihovo spremembo. Opozarjamo pa vas na važnost, da v svoji rajonski konzulti upoštevate tudi zahteve in potrebe drugih 11 rajonov, torej vsega mesta.

Prosimo vas, da razpravljate o stvarnih vprašanjih. Poslali smo vam statistične formularje. Prosili vas bomo za ankete o šolstvu, prometu, zelenju. Upravljati morate občinske služnosti, zato pa odpravite polemike in demagogijo».

Vigini je nadaljeval: «Predsedniki konzult se bodo tedensko sestajali z županom in odborniki, tedaj bomo skušali koordinirati delo in določiti prednosti pri reševanju posameznih vprašanj».

Ko je Vigini zaključil je nekdo takoj predlagal, naj bi sejo odložili, a je predsedujoči Sartoretto takoj predal besedo načelniku komunistične svetovalske skupine, v kateri sta tudi dva Slovenca, Ladi Prašelj in Silvana Kodrič.

Luciano Muggia je najprej polemično omenil, da zahtevajo komunisti ustanovitev ljudskih posvetovalnih organov že 15 let. Te konzulte bi morale biti neposredno voljene, tako pa ne predstavljajo stvarnosti v tej mestni četrti.

Muggia je na to povedal, da se je KPI sporazumela z drugimi večinskimi skupinami za porazdelitev predsedstev v konzultah in bo imela dva predsednika, medtem ko pripada predsednik pri Sv. Ani, Kolonkovcu in naselju Sv. Sergija demokristjanom. Komunisti bodo glasovali zanj, čeprav se zavedajo, da gre za kompromis v neugodnih pogojih.

Nadaljeval je rekoč, da velja le sporazum med KPI in drugimi demokratičnimi strankami, ki imajo večino, ne pa s fašisti. «Izključujemo vsakršno obliko sodelovanja s fašisti. Nevarnost obujanja fašizma je še vedno živa in nanj opozarjamo prav iz te četrti, v kateri stoji Rižarna!»

Muggia je nato zahteval, naj se izpolnjuje čl. 5 pravilnika, ki so ga v občinskem svetu sprejeli tudi na pritisk KPI. Ta člen namreč določa, da smejo v konzultah uporabljati slovenski svetovalci svoj jezik.

Člen priznava slovenskemu prebivalstva, da se izraža v materinem jeziku tako v rajonskih upravnih enotah, kakor v konzultah. Zato pa zahtevam, v imenu KPI in prebivalcev Sv. Ane, Kolonkovca in naselja Sv. Sergija, naj bo od prihodnje seje prisoten tolmač za slovenske posege. Tudi v uradih rajonske upravne enote mora biti tolmač, ali pa ustrezno število uradnikov, ki obvladajo slovenščino. Te zahteve narekujejo same etnične značilnosti mestne četrti, ki je narodnostno mešana».

Muggia je nato orisal program komunističnih svetovalcev in omenil predvsem potrebo po novih družbenih uslugah v ljudskih stanovanjskih blokih, municipalizacijo avtobusne proge za Kolonkovec, ureditev Pantelejmuna.

Ko je Muggia zaključil svoj poseg, je Sartoretto prosil ostale skupine, naj povedo svoje mnenje.

Demokristjan Luciano Hlacia se je zahvalil občinskemu odboru, nato pa poudaril, da bo treba vprašanja reševati postopoma.

Predsednik Sartoretto: «Sedaj pa še **dulcis in fundo**: izvolimo predsednika...»

Aldo Mosca (KD): «Predlagam Luciana Hlacio.»

Odv. Galdiolo (PLI): «Mi se strinjamo.»

Sledijo volitve, ki so tajne. Sartoretto bere vsako glasovnico posebej. Hlacia prejme 15 glasov, Mosca enega, tri glasovnice so bele.

Prva seja prve tržaške rajonske konzulte je s tem zaključena. Hlacia se zahvali za izvolitev, kar v tržaškem narečju: «Hvala vam. Zdaj pa gremo kaj popit».

Po seji smo vprašali odbornika Viginija, če bo občina imenovala prevajalca za slovenske svetovalce. Rekel nam je, da je večina o teh vprašanjih zavzela odprto stališče in da bo o tem razpravljal občinski odbor.

SEJA POKRAJINSKEGA SVETA

Odobrili so okvirni načrt za ureditev pokrajinskih cest

Svetovalec Colli ostro kritiziral ravnanje vladnega komisarja V načrtu tudi gradnja nadvoza med Nabrežino in Šempolajem

S sinočnjo sejo se je zaključilo spomladansko zasedanje pokrajinskega sveta. Precejšnjo važnost ima, kot je pripomnil predsednik Zanetti, odobritev okvirnega načrta za asfaltiranje in ureditev pokrajinskih cest, gradnjo nadvoza čez železniško progo pri Nabrežini (na cesti Nabrežina - Šempolaj) itd. Državni zakon štev. 167 od 9. aprila 1971 določa državni prispevek za ureditev, razširitev in gradnjo pokrajinskih cest. Prispevek za pasivne pokrajine, kot je tržaška, znaša 100 odst. Za tržaško pokrajino je bil predložen načrt, ki predvideva skupno 4,8 milijarde lir stroškov. Izvedba del bo seveda odvisna od višine vsote, ki jo bodo višje oblasti odobrile.

Pokrajinski svet je sinoči odobril tudi najem posojila (400 mil. lir) za kritje primanjkljaja v pokrajinskem proračunu za leto 1970. Imenovani so bili predstavniki pokrajine v nekaterih ustanovah, in sicer Sergio Pacor (PRI) v upravnem svetu Instituta za študije in dokumentacijo o Vzhodni Evropi, dr. Dragomir Legiša (LSS) v posvetovalni komisiji za gorsko gospodarstvo, Bruno Lovero (PSDI) v posvetovalni komisiji za gorsko gospodarstvo, Bruno Lovero (PSDI) v upravnem svetu tržaškega centra za rakasta obolenja, Lucijan Volk (PSI), Mario Colli (KPI) in arh. Celli (KD) v vsedržavni konzulti pokrajin.

V prvem delu seje je predsednik Zanetti odgovoril na vprašanja svetovalcev misovskemu svetovalcu Chiandussiju, ki se je zgražal nad članki, ki jih je za Corriere della Sera napisal Enzo Betizza, je odgovoril, da italijanska ustava jamči svobodo tiska in da pokrajinska uprava nima nobenega namena kakorkoli posredovati v tem primeru. Vsekakor, je še pripomnil Zanetti, so za nami časi, ko je bila kakršnakoli kritika označena kot protiitalijanska.

Na zadevno vprašanje svetovalca Panizzona (KPI) je predsednik odgovoril, da pokrajinska uprava nima posebne pristojnosti za reševanje problemov študentov, da pa se je osebno zavzemal za te probleme in se bo še, tako na deželi kot na občini. Tudi svetovalcu Sancinu (PLI) je odgovoril, da je že posredoval za rešitev spora med uslužbenci in vodstvom Tržaške hranilnice. Svetovalcu Colliju (KPI), ki je opozoril pokrajinsko upravo na dogodek na mejnem bloku pri Lazaretu, ko sta financarja prepevala fašistične pesmi, je Zanetti odgovoril, da obsoja tako početje in da so pristojni organi, kot mu je znano, že sprejeli potrebne ukrepe.

Glede udeležbe vladnega komisarja in prefekta Cappellinija na predavanju misovskega prvaka G. Wondricha pa je Zanetti dejal, da pokrajinska uprava nima namena izražati svojih ocen o pobudah in dejanjih vladnega komisarja, svojo politično budnost pa je že pokazala z dejanji in pobudami. Svetovalec Colli ni bil zadovoljen s tem odgovorom, navedel je razne fašistične provokacije in pri tem poudaril odgovornost najvišjega predstavnika vlade v naši deželi.

Svetovalcu Costi (KPI), ki je opozoril na vprašanje deželnega urbanističnega načrta in gospodarskega načrta ter prikazal potrebo po široki diskusiji, je odgovoril odbornik Volk, ki je navedel razne posege pokrajinske uprave pri deželni in občinski upravi.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO V TRSTU

vabi na

PROSLAVO 25-LETNICE OBNOVITVE

ki bo v SOBOTO, 8. maja ob 20.30 v KULTURNEM DOMU

Sodelujejo: otroški pevski zbor Glasbene matice pod vodstvom Janka Bana, otroški pevski zbor s Proseka pod vodstvom Blanke Frandoličeve, moški pevski zbor od Domja, člani harmonikarske skupine Miramar junior. Na programu so recitacije, projekcije filmov in diapozitivov, ki so osvojili prva mesta na razpisanih natečajih itd.

V hali gledališča bo razstava karikatur in mladinskih risb udeležencev natečajev.

Vstop z vabili, ki so na razpolago v Tržaški knjigarni, na Proseku pa v baru Majovski ter pred začetkom proslave v gledališču.

Slovenski klub — torek, 11. maja ob 20.30 —

govorila bosta **Rudi in Iztok Höhn** iz Nove Gorice o temi

SIMON GREGORČIČ IN NJEGOVA GORIŠKA

Predavanje, ki ga spremljajo številni diapozitivi, bo prikazalo življenje in delo «Goriškega slavčka».

Vljudno vabljeni!

GLASBENA MATICA — TRST

Obveščamo vse člane otroškega pevskega zbora Opčine-Trst, da se zberejo v soboto, 8. maja 1971 točno ob 19. uri v Kulturnem domu, kjer bo skupna vaja za nastop na proslavi 25-letnice ustanovitve Slovenskega planinskega društva.

Šolske vesti

Združenje staršev otrok osnovne šole pri Sv. Ivanu priredi danes ob 20.30 v šolskih prostorih v okviru tečaja za starše predavanje prof. Ivana Theuerschuha «Mladina in vzgoja k varčevanju». Vljudno vabljeni.

Gledališča

VERDI

Jutri zvečer ob 20.30 bo za spomladansko simfonično sezono v gledališču Verdi najavljeni recital pianista Alexisa Weissenberga. Ugledni umetnik bo izvajal skladbe Johanna Sebastiana Bacha (La partita š.t 4), Schumanna (simfonične študije op. 13) v izvirni verziji, ki obsega 5 posmrtnih variacij, in Chopina (5 nokturnov in scherzo).

Pri blagajni gledališča se danes začenja prodaja vstopnic.

Razstave

Slikar Silvester Godina, ki skupno z Vladimirom Ražmom razstavlja sedaj v foyerju Kulturnega doma ter sodeluje na kolektivni v sindikalni galeriji na Trgu Janeza XXIII., razstavlja sedaj tudi v Tržaški knjigarni v Ul sv. Frančiška, kjer je razobesil kakih petnast svojih prvenstveno manjših olj, ki prikazujejo skoraj izključno cvetje. Rastava bo odprta pribilžno mesec dni.

V umetniški galeriji «Torbandena» so na ogled dela naivnih slikarjev iz Hlebin (Jugoslavija). Razstavljena dela nosijo podpise Josipa Generalića, Branka Lovaka, Mare Puškarićeve, Vilme Dorešićeve in Milčka Barberova. Razstava bo odprta do 11. maja.

DOLINSKI FANTJE IN DEKLETA vabijo na tradicionalno

„MAJENCO"

ki bo v Dolini od 8. do 11. maja z bogatim kulturnim programom in plesom v nedeljo in ponedeljek.

Kino

Nazionale 15.30 «Pippi Calzelunghe e i pirati di Taka-Tuka». Technicolor.
Fenice 15.30 «Uno spaccone chiamato Hark». George Peppard. Technicolor.
Eden 16.00 «Aiuto! Mi ama una vergine». Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Grattacielo 16.00 «La vittima designata» Marisa Bartoli, Tomas Milian, Pierre Clementi. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Excelsior 16.00 «Non stuzzicare i cawboys che dormono». James Stewart, Henry Fonda. Technicolor.
Ritz 16.00 «Una messa per Dracula». Christopher Lee, Linda Hayden. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Alabarda 16.30 «Anonimo veneziano», Florinda Bolkan, Tony Musante. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Filodrammatico 16.30 «Scacco internazionale». Tab Hunter, Michael Rennie. Technicolor.
Aurora 16.30 «Vamos a matar companeros». Franco Nero, Thomas Milian. Technicolor
Impero 16.30 «Uomini contro». Francesca Rosija. Technicolor.
Cristallo 16.30 «Le novizie», B. Bardot, A. Giradot. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Capitol 16.00 «Il gatto a nove code». Karl Malden. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Moderno 16.30 «I senza nome». Alain Delon, Gian Maria Volonté, Yves Montand. Technicolor
Vittorio Veneto 16.30 «Easy rider». Peter Fonda, Dennis Hopper. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Ideale 16.00 «I giovani lupi». Christian Hay, Roland Lesaffre. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Astra 16.00 «L'uomo venuto dalla pioggia». Charles Bronson, Marlene Jobert. Technicolor.
Abbazia 16.00 «La lunga notte di Tombstone». Thomas Millian, Fernando Sancho, Anita Ekberg. Western film. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Z VČERAJŠNJEGA OBČNEGA ZBORA GRADBENIKOV

Predsednik Fragiacomo o težavah v javnem in zasebnem gradbeništvu

Z urbanističnega vidika je naša dežela v ospredju - Zasebno gradbeništvo se močno krči, javno pa je vezano na nujne birokratske zamude

Včeraj je bil v Trstu občni zbor gradbenikov. Na njem je predsednik F. Fragiacomo podal daljše poročilo o zadnjem razvoju te dejavnosti pri nas in širše v Italiji. Od zadnje vojne do danes, je dejal govornik, je bilo v Italiji zgrajenih po 300.000 hiš na leto (7 milijonov stanovanj), kar pa ne dosega dejanskih potreb italijanskega prebivalstva. UNESCO in EGS namreč menita, da bi morala Italija vse do leta 1980 zgraditi na leto poprečno po 460.000 stanovanjskih hiš. V Trstu je bilo od leta 1946 dalje zgrajenih 35.000 stanovanj, to je približno 30 odst. vseh tržaških poslopij.

Fragiacomo je nato zavzel odklonilno stališče do napovedane stanovanjske preosnove v Italiji, in sicer predvsem zaradi tega, ker da preosnova v bistvu spravlja v ozadje zasebno pobudo. Sama javna uprava pa bo po njegovem mnenju le težko kos nalogi, ki si jo je zadala. S tem, da je bilo nakazanih 2.400 milijard za nove gradnje, problem še zdaleč ni rešen, kakor dokazujejo stotine milijard, ki jih ima GESCAL na razpolago, a ki jih ne more investirati v nove gradnje zaradi birokratskih zavlačevanj in zaradi velikega števila ustanov, ki se ukvarjajo s tem poslom.

V zvezi z urbanistiko je govornik naglasil, da je pristojni deželni odbornik De Carli pred časom pripravil vrsto zakonskih in finančnih inštrumentov, da bi priskočil na pomoč občinam in da bi te lahko začele reševati svojo urbanistično politiko. V tem pogledu se naša dežela uvršča med najnaprednejše dežele v Italiji.

Javna dela pa se ne razvijajo zadovoljivo, je nadaljeval govornik, saj se je zlasti v zadnjem času med tukajšnjimi podjetji razvila takšna konkurenca, da so ta prisiljena poslovati tudi z izgubo. Posebne težave povzročajo tudi na tem področju birokratske zamude, ki so pogostokrat krive, da se stroški za uresničitev posameznih del od razpisa ustreznih natečajev do izvedbe del prekomerno dvigajo.

V zadnjih petih letih so zasebni gradbeniki na našem področju zgradili poprečno po 2.200 stanovanj na leto v skupni vrednosti kakih 20 milijard lir, javno gradbeništvo pa je zgradilo le po 350 stanovanj na leto v skupni vrednosti okoli 2 milijard. Stroški za izvedbo javnih del so se v omenjenem razdobju sukali nekako na višini 4 milijard lir na leto. V zadnjem času se je močno skrčilo načrtovanje novih stanovanj; ta dejavnost je danes za približno 70 od sto manjša kakor v trenutku svojega največjega elana. Če se položaj ne bo popravil, se bo vrednost gradbenih del skrčila za 10 milijard na leto. Zaman je namreč pričakovati, je zaključil govornik, da bi javne pobude lahko v zadostni meri nadoknadile vrzeli, ki nastajajo na področju zasebnega gradbeništva.

Di Salva bodo zaslišali verjetno šele danes

Zdravje Mire Mihalovič por. Di Salvo, katero je njen precej starejši mož Gigi v sredo zjutraj večkrat zabodel, je stanovitno. Vsekakor se ni poslabšalo in vse kaže, da so si zdravniki pridržali prognozo bolj iz previdnosti kot zaradi realnega stanja. Kaže pa, da še ni izrečena zadnja beseda, ker morajo počakati še na dokončne zdravniške izvide.

Ženska je še vedno pod šokom. Prav gotovo je moža, ki naj bi jo «prevaril», sovražila. Ko se je julija lani omožila z njim, ni vedela za njegovo preteklost, ni vedela, da je bolan in podobno. To je ona osebno izjavila.

Položaj Di Salva je prav gotovo težji. Moči se mu počasi vračajo, a mož je močno razburjen in histeričen. Večkrat ima besne napade, hoče k ženi, zaradi česar so ga morali celo privezati k postelji. Prav zaradi tega, vsaj tako so nam zagotovili na letečem oddelku, ga včeraj niso hoteli zaslišati. Ta naloga bo verjetno že danes pripadla namestniku državnega tožilca, ki bo Di Salva zaslišal vpričo policijskih preiskovalnih organov in morda njegovega odvetnika. Gotovo pa je, da bodo sedaj zastraženega Di Salva, brž ko bo okreval, odpeljali v koronejske zapore.

Nemška televizija na šoli sv. Cirila in Metoda

V okvir oddaj o Italiji, ki jih nemška televizija snema v teh dneh od Sicilije do Trsta, so vključili tudi oddajo o slovenski manjšini v Trstu. Tako so obiskali tudi slovensko nižjo srednjo šolo pri Sv. Ivanu. Ko so se pri ravnatelju dr. Žetku zanimali za število slovenskih šol na Tržaškem, so želeli poslušati uro slovenščine. Stopili so v I. A razred in poslušali lekcijo o Potolčenem kramohu Prežihovega Voranca pri prof. Zori Rebulovi, v kateri so sodelovali učenci Mazzucca, Saražin in Sanna ter učenki Poropatova in Purgerjeva. Ta izsek iz življenja slovenske šole v Italiji bo predvajala v barvah v mesecu juliju, v večernih urah, münchenska televizija za nemško televizijsko omrežje. Za uvod v ta prikaz je vodja snemalne ekipe intervjuval prof. Rebulovo ter se pozanimal za razred, za pisatelja Prežihovega Voranca ter za vsebino črtice, kajti lekcija je bila posneta vsa v slovenščini.

Razveseljivo je, da je za ta prvi prikaz življenja in dela naše šole izven mejà Italije dalo dovoljenje šolsko skrbništvo v Trstu na priporočilo ministrstva v Rimu.

Odborniku ŠD Kontovel Dariju Starcu je žena Egidija povila dvojčka Iztoka in Aljošo. Srečnima staršema čestitamo, novorojenčkoma pa želimo obilo sreče v življenju.

AMATERSKI ODER PROSEK KONTOVEL

V nedeljo, 9. maja ob 19 uri v prosvetnem domu na Proseku

Norman Krasna

DRAGA RUTH

veseloigra v šestih slikah

Predstavo si bo ogledala komisija Združenja gledaliških skupin Slovenije, kateri je poverjen izbor za nastop na srečanju dramskih skupin Slovenije.

Prosvetno društvo «I. Cankar» priredi v petek, 7. t.m. ob 20.30 predavanje novinarja **Lojzeta Abrama**:

«PLANINSKI SPREHOD PO SLOVENSKIH GORAH»

Predavanje bo spremljalo nad 200 barvnih diapozitivov.

Vljudno vabljeni!

PROSVETNO DRUŠTVO IVAN GRBEC ŠKEDENJ

vabi k predavanju

Duševna rast otroka

ki bo v torek, 11. t.m. ob 20.30 v društvenih prostorih

Predaval bo diplom. psiholog **SERGIJ PIRJEVEC** iz Kopra

Vljudno vabimo k udeležbi vse, zlasti pa tiste, ki imajo neposredno ali posredno opravka z vzgojo otrok.

Vstop prost!

AVTE S PONAREJENIMI TABLICAMI IN DOKUMENTI SO PRODAJALI NA VZHODU

V Avstriji aretiran vodja spretne mednarodne tolpe avtomobilskih tatov

V tolpi več Italijanov, katerim je načeloval že več let iskani Bolonjčan

Že dalj časa so policijski organi raznih držav poizvedovali o imenih članov mednarodne tolpe avtomobilskih tatov, ki so tudi v Italiji in največkrat v Trstu kradli predvsem evidenčne tablice in dokumente. Tatovi so najraje kradli luksuzne avte, v glavnem mercedese in citroene, jim zamenjali originalne evidenčne tablice z ukradenimi in jih nato «izvažali», seveda ilegalno, v balkanske države, predvsem pa v Bolgarijo. Za «prevozno» službo do cilja so se posluževali Italijanov, ki so potovali ali s ponarejenimi ali z ukradenimi dokumenti.

Znano je bilo tudi, da je to tolpo vodil Carlo Mazzoni iz Bologne, proti kateremu je sodna oblast izdala že več zapornih nalogov. Ta Mazzoni pa je sedaj padel v roke avstrijski policiji, ki ga je zasačila za volanom mercedesa, ki so ga ukradli v Münchnu. Ob aretaciji je možakar javil, da je Milano Massarolli, rojen 1.5.1936. leta v Tomaju, kot je bilo seveda razvidno iz potnega lista, ki ga je 24. julija 1964. leta izstavila tržaška kvestura. Preiskovalni organi v Avstriji so kmalu odkrili njegovo pravo ime in tako jim je domnevni Massarolli, ki je priznal pravi priimek, natvezil, da je potni list kupil od nekega Švicarja.

Vest o Mazzonijevi aretaciji je tržaški kvesturi sporočil rimski odsek Interpola, kateremu so tudi sporočili, da je potni list, ki so ga našli pri Mazzoniju, res izstavila tržaška kvestura in sicer Milanu Mazzarolliju, rojenemu 1.5.1920. leta v Tomaju. Tega pa so neznanci ukradli skupno s fiatom 125 tržaške registracije, ki je bil parkiran v Ul. Matteotti. Mazzonija so seveda prijavili sodišču pod obtožbo tatvine, vendar so preiskovalci mnenja, da se bo seznam obtožb prav gotovo še zdaljšal.

Iz Nemčije je prišla vest, da so na avstrijski meji ustavili nekega italijanskega državljana, ki so ga zasačili za volanom ukradenega vozila mercedes. Prav tako je tržaška kvestura zvedela, da so v Jugoslaviji priprli Italijana, ki se je vozil z ukradenim mercedesom goriške registracije. Ugotovili so, da je bila evidenčna tablica na mercedesu ukradena v Ul. Romagna v Trstu s fiata 125 last Bruna Marinija iz Gradeža. Na ukradenem mercedesu, ki so ga zajeli v Nemčiji, je bila evidenčna tablica BA, prometno knjižico, ki je bila ponarejena, pa so ukradli iz fiata 124 sport v Trstu.

Če se povrnemo k Mazzoniju, moramo reči, da je star znanec tržaškega letečega oddelka kvesture, pa čeprav je treba tudi dodati, da nihče od agentov še ni imel «časti», da bi ga osebno spoznal. Vedno se je znal spretno izmuzniti vsem policijam vse do 1965 leta, ko so ga v Bolgariji zasačili s ponarejenimi potnimi listi, zaradi česar so ga obsodili na težko zaporno kazen. Prestal je le nekaj let zapora in kmalu je bil zaradi posegov italijanskega konzulata v Sofiji, ponovno na svobodi. Seveda so ga izgnali iz države in spreten mednarodni avtomobilski tat se je vračal v spremstvu konzularnega funkcionarja v Italijo. Med vožnjo po Jugoslaviji pa je Mazzoni skočil z vlaka in zbežal. Tedaj si je nadel več lažnih imen in tako nekaznovano nadaljeval s svojim donosnim delom.

Zanj se je začel tržaški leteči oddelek zanimati 1968 leta. Tedaj si je Mazzoni izposodil pri družbi Hertz v Bocnu vozilo, s katerim je odpotoval v Jugoslavijo. Tu je lažno prijavil tatvino avta, toda jugoslovanski preiskovalni organi so kmalu odkrili njegove pajdaše, ki so jih poslali v Trst, kjer so zadevo priznali in povedali za ime organizatorja. Lani so v Trstu zajeli skupino Italijanov in Grkov, ki se je bavila s prodajo ukradenih avtov. Seveda je imel tudi tu Mazzoni svoje prste. Za dotedanje tatvine je tržaško sodišče obsodilo Mazzonija, seveda v odsotnosti, na 5 let ječe. Zelo verjetno bodo Mazzonija kot nevarnega mednarodnega kriminalca izročili Italiji, kjer ga čaka proces zaradi tatvine Mazzarollijevega avta.

Jutri in v nedeljo IV. konferenca KPI Furlanije-Jul. krajine

Jutri zjutraj, ob 9.30 se v veliki dvorani ljudskega doma v Ul. Madonnina prične četrta deželna konferenca KPI. Prisotni bodo delegati federacij iz Trsta, Vidma, Gorice in Pordenona. Rimsko vodstvo bo zastopal deželni tajnik za Emilio - Romagno Sergio Cavina.

Uvodno poročilo bo prebral deželni tajnik za Furlanijo - Julijsko krajino Silvano Bacicchi, razprava pa bo sledila do nedelje popoldne.

Na konferenci je deželni izvršni komite partije povabil predstavnike CK Zveze komunistov Slovenije in koroškega deželnega komiteja KP Avstrije.

Delo deželnih odborov

Včeraj popoldne se je sestala tretja stalna posvetovalna komisija, ki je pristojna za javno šolstvo, delo, socialno skrbstvo, higieno in zdravstvo. Sejo je vodil predsednik svetovalec Zanin. Sprejeli so zakonski načrt, ki predvideva podeljevanje izrednih prispevkov za zdravljenje fizičnih in psihičnih motenj. Za zakon je glasovala večina odbornikov, proti pa so se izrekli odborniki KPI, PSIUP in MF.

Sinoči se je sešla tudi peta stalna komisija, ki je pristojna za javna dela, urbanistiko, prevoze in turizem. Pod vodstvom svetovalca Rigutta je odbor sprejel zakonski načrt, ki določa prispevke za odbor za razvoj prometa skozi tržaško luko, ki posluje v okviru tukajšnje trgovinske zbornice. V razpravo so posegli svetovalci Bosari (KPI), Boschi (MSI), Dal Mas (PSDI), De Cecco (PSIUP), Di Caporiacco (Movimento Friuli), Metus (KD) in Trauner (PLI). Načrt je bil sprejet z večino glasov.

NOVI PODVIGI FAŠISTIČNIH POBALINOV

Pomazani slovenski napisi pri Mavhinjah in Cerovljah

Očividci so lahko razbrali številke evidenčne tablice njihovega avta fiat 500 - Upravičeno ogorčenje vaščanov

Iz dveh virov so nam čitatelji sinoči sporočili, da so za sedaj še neznani fašistični mazači sinoči okrog 19. ure premazali nekaj slovenskih napisov v Mavhinjah in na cesti, ki pelje iz Cerovelj v Sesljan oziroma na križišču proti Cerovljam in Mavhinjam ter še na stranski cesti proti Sesljanu, ki vodi na hrib Kohišče.

V Mavhinjah so z rumeno in temno modro barvo premazali slovenski pripis pod italijanskim, v Cerovljah pa slovenski del dvojezičnega napisa Ceroglie - Cerovlje in v obeh primerih pustili še svoj avtogram v besedi «merda».

Očividci v Mavhinjah vedo povedati, da so se pobalini pripeljali z avtom «fiat 500» temnomodre barve in da so kljub mraku razločno razbrali prve tri številke tržaške evidenčne tablice 136...

Očividec v Cerovljah pa je v istem avtu (ki je privozil iz mavhinjske smeri) videl štiri pobaline, od katerih so pri mazanju napisa trije izstopili, četrti pa je ostal za volanom prižganega motorja. Ta očividec je tudi lahko razbral popolno številko registracije, ki naj bi bila TS 136623.

V Mavhinjah in v Cerovljah so ljudje zelo ogorčeni zaradi tega podlega fašističnega dejanja, kakršna so v zadnjem času vse pogostejša po naših slovenskih vaseh, očitno pač zato, ker te fašistične drhali nihče ne preganja, kot bi bilo treba. Upravičeno se vprašujejo če se bodo mazači tudi tokrat lahko izognili kazni, čeprav imajo policijski organi na razpolago številko evidenčne tablice njihovega avta. Slišali smo tudi za komentar, ki odraža vse nezaupanje naših ljudi do pristojnih oblasti: «Mar se bomo morali začeti res sami braniti pred fašistično drhaljo?»

Včeraj - danes

Danes, petek, 7. maja
STANKO

Sonce vzide ob 4.45 in zatone ob 19.18. Dolžina dneva 14.33. Luna vzide ob 16.33 in zatone ob 3.03.

Jutri, sobota, 8. maja
MIHA

Vreme včeraj: najvišja temperatura 19,5, najnižja 11,8, ob 19. uri 18, zračni tlak 1017,8 stalni, veter 5 km zahodni, vlaga 78 odst., padavine 2,2 mm, nebo jesno, morje rahlo razgibano, temepratura morja 16,6 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 6. maja 1971 se je v Trstu rodilo 10 otrok, umrlo je 11 oseb.

Umrli so: 60-letni Luigi Grbec, 63-letna Eleonora Germi vd. Pripieri, 59-letni Mario Rauber, 67-letna Adriana L'Abbate vd. Volpe, 78-letni Alessandro Obersnel, 57-letna Iolanda Bozzer vd. Petris, 43-letni Aldo Lanteri, 77-letni Carlo Vetta, 55-letni Carlo Godnig, 55-letni Alfredo Angelini, 77-letni Norberto De Pretis.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

All'Alabarda, Ul. Istria 7, Al Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan), de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5, Mizzan, Trg Venezia 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

A. Bargo, Trg Garibaldi 4, Di Gretta, Ul. Bonomea 93, Godina All'IGEA, Ul. Ginnastica 6, S. Luigi, Ul. Felluga 46 (Sv. Alojzij).

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Angela Rustje daruje Amalija Castellani 5.000 lir za Dijaško matico.

Ob koncertu godbe na pihala «Breg» je darovala Marija Sancin (Rifugio) 3.000 lir za prosvetno društvo France Prešeren 5. t.m. je bilo pomotoma napisano da daruje Pepi Žerjal namesto Pepi Strajn 2.000 lir v isti namen.

Izleti

Prosvetno društvo Ivan Grbec v Škednju priredi v četrtek, 20. t. m. izlet v Benetke. Vpisovanje za izlet je vsak dan od 17. do 19. ure v društvenih prostorih. Prosimo interesente, da pohitijo z vpisovanjem.

Industrijsko podjetje v Trstu bi zaposlilo invalida s kvalifikacijo «invalido per servizio».

Pogoji: starost največ 45 let znanje slovenskega jezika.

Ponudbe v zaprti kuverti na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, pod šifro invalid.

VČERAJ V DEŽELNEM SVETU

Razprava o priznanju novih olajšav obrtniškim podjetjem v naši deželi

Ustrezni zakon bo po vsej verjetnosti izglasovan v torek - Včeraj je nastopilo 10 govornikov - Za večje prispevke, manjše obresti in lažja jamstva

V deželnem svetu so včeraj začeli razpravo o zakonskem načrtu, ki potrjuje stare in uvaja nove olajšave za obrtniška podjetja v Furlaniji — Julijski krajini. Pravzaprav gre za tri zakonske predloge s podobno vsebino, ki so jih po vrsti pripravili predstavniki komunistične svetovalske skupine Pascolat, Zorzenon, Bacicchi in Coghetto, predstavniki liberalne skupine Trauner, Morpurgo in Bertoli ter deželni odbor.

Razprava o priznanju novih olajšav deželnemu obrtništvu se zaradi velikega števila govornikov ni mogla zaključiti v enem samem dnevu ter se bo zato nadaljevala na prihodnji seji deželnega sveta, ki jo je predsednik Ribezzi sklical za prihodnji torek. V bistvu gre za potrditev in razširitev olajšav, ki jih določa deželni zakon štev. 17 z dne 1. junija 1970, in ki zanimajo neposredno približno 26.000 obrtniških podjetij iz vse Furlanije — Julijske krajine, oziroma približno 65 tisoč ljudi, zaposlenih v obrtništvu. Včeraj je v razpravo o tem predmetu poseglo 10 svetovalcev: Pascolat (KPI), Trauner (PLI), Urli (KD), Schiavi (MF), Štoka (SS), Gefter-Wondrich (MSI), Di Gallo (KD), D'Antoni (PSDI), Zorzenon (KPI) in Morelli (MSI).

V glavnem so se vsi strinjali s tem, da je treba priznati obrtnikom večje olajšave kakor doslej, in sicer tako s prispevanjem «una tantum» za gradnjo in razširitev obratov, nabavo tehničnih naprav in ustvarjanje zalog, kakor tudi z delnim kritjem obresti na posojila, najeta v iste namene. Deželni zakon štev. 17 iz lanskega leta je namreč doživel le delen uspeh, kajti deželni posegi so bili preskromni, da bi mogli v obrtnikih sprožiti kakršne koli nove pobude.

Tako se je izkazalo, da so prispevki «una tantum» nezadostni zlasti v nerazvitih območjih Furlanije — Julijske krajine, da so obresti, ki jih morajo obrtniki kljub deželnemu prispevku odplačevati bankam, previsoke, in predvsem da banke zahtevajo jamstva, ki jih obrtniki ne morejo nuditi, razen če ne zaprosijo tretjih porokov, kar pa je seveda zopet povezano s precejšnjimi stroški. V dokaz za neuspeh dosedanjega zakona o pomoči obrtništvu so svetovalci med drugim navedli, da je deželna od doslej nakazanih 230 milijonov, podelila obrtništvu le 1 odstotek omenjene vsote, medtem so prejeli kmetijstvo 29 od sto, industrija 13 od sto, turizem 6 od sto itd.

Glede obrestne mere, ki naj jo plačujejo obrtniki za najeta posojila, se je večina svetovalcev izrekla za 3 od sto, medtem ko naj bi deželna prevzela nase preostalih 7 odst. (bančni sestav zahteva namreč za obrtniška posojila poprečno 10-odstotne obresti), le komunistični svetovalci so predlagali, naj bi odstotek v breme obrtnika znižali na 2,5 od sto. Komunisti so tudi postavili zahtevo, naj bi sklicali deželno konferenco o problemih domačega obrtništva, na kateri naj bi postavili osnovo za racionalno in okvirno razvojno politiko za pomembno vejo deželnega gospodarstva.

Dežela namerava nakazati nekaj sredstev po novem zakonu tudi družbi Friulia-LIS, ki naj bi jih uporabila za nove pobude na področju obrtništva. Namera je naletela pri liberalcih in misovcih na določeno nesoglasje, češ da gre za finančno družbo, ki bi morala sama finansirati določene gospodarske pobude, ne pa nasprotno črpati denar iz deželnih blagajn.

Predstavnik Movimento Friuli je tudi v novem zakonu našel kamen diskriminacijske spotike med olajšavami, ki jih dežela priznava Furlaniji in olajšavami, ki jih priznava Trstu ter je v tej zvezi navedel primer miljske ladjedelnice «Navalgiuliano». Svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka pa je v svojem nastopu naglasil umestnost, da bi dežela priznala po novem zakonu svojo pomoč tudi obrtnikom, ki so že «ante legem», to je pred izglasovanjem zakona, pričeli z gradnjo ali razširjanjem svojih obratov. Splošen kriterij, ki velja v zakonodajni praksi, je zaključil Štoka, predvideva retroaktivnost novih zakonskih pobud, ki uvajajo izboljšave v gospodarsko in socialno življenje skupnosti, in takšen primer se ponuja pri nas prav ob izglasovanju novega zakona v prid obrtniškim dejavnostim Furlanije-Julijske krajine.

Vprašanje občinskega svetovalca PSIUP tržaškemu županu

Občinski svetovalec PSIUP Fausto Monfalcon je predložil tržaškemu županu vprašanje v zvezi s prekinitvijo delovanja Avtonomne skupine bivših borcev iz Furlanije-Julijske krajine, ki so se udeležili osvobodilne vojne v okviru rednih vojaških sil.

V svojem vprašanju ugotavlja svetovalec, da so se člani skupine odločili za razpustitev na rednem občnem zboru. Glavni vzrok za njihovo odločitev je bila odkrita nenaklonjenost ministrstva za obrambo v nasprotju s splošno željo, da bi se upoštevala in pravilno valorizirala pomoč, ki so jo redne oborožene sile nudile osvobodilni vojski in samemu odporništvu.

V našem mestu je z razpustom omenjene skupine izginila edina organizacija, ki je združevala in skrbela za bivše borce ter istočasno predstavljala vse državljane, ki so se udeležili osvoboditve v okviru rednih vojaških sil.

Občinski svetovalec želi, da bi župan na redni občinski seji sprejel točno stališče v zvezi z razpustom Avtonomne skupine, ki je deležna nepravične diskriminacije, čeprav je sodelovala in se borila za svobodo in demokracijo v Italiji.

Obmejni promet v preteklem aprilu

Aprila meseca je obmejni promet na Tržaškem zabeležil naslednje gibanje: s potnim listom je stopilo čez mejo 2,258091 oseb, od tega 1,315.331 italijanskih in 942.760 tujih državljanov. Lanski promet je bil nekoliko večji: 2,472.785 prehodov, od tega 1,480.099 italijanskih državljanov in 992.686 tujcev. Jugoslovanov so letos naštели 799.718, Nemcev 29.216, Avstrijcev 22.370, Švicarjev 13.157, Francozov 11.785, Angležev 10.033, Grkov 9.120, Američanov 6.293, itd.

Z obmejno prepustnico pa je v aprilu stopilo na sosednja področja 2,282.014 oseb (lani 2,191.333), od tega 1,666.319 italijanskih in 615.695 jugoslovanskih državljanov. Čez posamezne prehode so obmejni organi zabeležili naslednji promet: Škofije 639.952 prehodov, Fernetiči 449.301, Oreh 236.291, Lipica 215.429, Pesek 209.467, Repentabor 83.118, Opčine (žel. postaja) 5.820 prehodov.

Pokojnine Acegata za maj

Zaradi stavke uslužbencev mestne hranilnice lahko vsi upokojenci ustanove ACEGAT izjemno za ta mesec dobijo pokojnino za maj — ki je še niso dvignili pri centru za storitve v Ul. Giulia — pri glavni blagajni sedeža ustanove ACEGAT v Ul. Genova št. 6, v prvem nadstropju od 8. do 12. ure.

VČERAJ PRED TRŽAŠKIM PRIZIVNIM SODIŠČEM

Brezposelnost ga je prisilila da je živel od ženinih prejemkov

Zaradi izkoriščanja ženine prostitucije in drugih prekrškov, so mu to pot prisodili še eno leto zapora

37-letnemu Romanu Spangaru iz Ul. S. Caterina 9 življenje res ni bilo posuto s cvetjem. Predlanskim se je oženil s 37-letno Gisello Z. ter si tako prevzel na grbo ženskinega nezakonskega otroka, kmalu po poroki pa jima je umrla druga, komaj nekaj mesecev stara punčka.

Romano Spangaro je vedno vedel, da je ženska po «poklicu» nočna sprehajalka, bedne razmere, v katerih je živel ter stalna brezposelnost pa sta ga prisilili, da je živel od prejemkov, ki mu jih je dajala žena za svoje... nočnine.

Po nekaj mesecih skupnega življenja pa je prispela na osrednji komisariat javne varnosti tožba Giselle Z., s katero je zatožila svojega moža, da jo izkorišča, da se izmika dolžnostim do vzdrževanja družine ter da jo občasno pretepa.

Romano Spangaro je preiskovalcem do podrobnosti povedal svojo bedno zgodbo, kakršnih je v dnevnem časopisju na stotine. Vnovič je potrdil, da je brezposeln in le prve tedne po poroki mu je uspelo služiti za težaka za bornih 10 tisoč lir mesečno, medtem ko je njegova žena prejemala tudi po 30 tisoč lir dnevno. Odkrito je priznal, da se je včasih vračal vinjen domov ter se pri tem sprl z ženo. Pojasnil pa je, da je ni nikoli udaril. To okoliščino je na prvostopni razpravi sicer potrdila tudi sama ženska ter v ta namen dejala, da je je mož v vinjenosti včasih malce preveč močno stisnil tako, da jo je vse zabolelo.

Tržaško kazensko sodišče je na razpravi z dne 10. novembra lani spoznalo Spangara za krivega dveh prekrškov: izmikanja dolžnostim do vzdrževanja družine ter izkoriščanja prostitucije ter ga v ta namen obsodilo na 1 leto, 5 mesecev in 25 dni zapora ter 135 tisoč lir denarne kazni, mu prepovedalo za dveletno dobo opravljanje javnih poklicev ter mu končno odvzelo zakonsko oblast. Za prekršek slabega ravnanja v družini pa ga je oprostilo z utemeljitvijo, da dejanje ni kaznivo.

Na včerajšnji razpravi pred tržaškim prizivnim sodiščem (preds. Zumin, tož. Franzot, zapis. Mosca) je bil Romano Spangaro prisoten. Njegov branilec, odv. Kostoris je v več ko pol ure trajajočem zagovoru skušal rešiti svojega klienta z raznimi pričevanji, po katerih naj bi bila tožba, ki jo je vložila Cisella Z. povsem neutemeljena.

Tožilec dr. Franzot je predlagal sodnikom, naj sprejmejo priziv javnega tožilca ter naj v ta namen prisodijo obtožencu še eno leto zapora in 15 tisoč lir denarne kazni ter naj ga po prestani kazni dodelijo vsaj za eno leto v delovno kolonijo. Sodni zbor je delno sprejel tožilčev predlog in z razliko od prvostopne kazni prisodil Spangaru skupno 2 leti in 1 mesec zapora ter 165 tisoč lir denarne kazni ter odredil zanj še enoletno delovno kolonijo. V ostalem je potrdil prvostopno kazen.

Novo deželno glasilo gradbincev CGIL, CISL in UIL

S 1. majem so strokovne zveze gradbenih in lesnih delavcev na deželni ravni CGIL, CISL in UIL začele izdajati skupno mesečno sindikalno glasilo «Il sindacato». Izhajalo bo v Vidmu.

Namen mesečnega glasila gradbincev bo, kot je poudarjeno v uvodnem članku, spodbujati čimprejšnjo združitev v enotnem sindikatu. Na tej poti je združitev sindikalnih glasil važen korak.

Prvo število označuje predvsem množica vesti strogo strokovnega značaja, toda tudi odlična antifašistična izbira, saj je daljši članek posvečen oprostitvi goriških antifašistov, ki so zahtevali razpust MSI.

Na zadnji strani pa objavlja novo enotno sindikalno glasilo tudi članek v slovenskem jeziku in ustrezni italijanski prevod. Napisal ga je tržaški sindikalist Franc Gombač. V njem je še posebno poudarjen pomen enotnosti slovenskih in italijanskih delavcev in vabilo Slovencem, naj se v čim večji meri aktivno udeležijo sindikalnega življenja.

Sestavek, ki nosi naslov «Delavska enotnost» se zaključuje s temi besedami: «S tem ne bomo ojačili samo sindikata, ampak bomo tudi pripomogli celotni slovenski narodni manjšini, ker bomo s svojim delovanjem širili slovensko besedo in bili most večjega spoznavanja in bratstva med obema narodoma».

S temi besedami je novi skupni organ gradbincev izpričal politično zrelost in kvalitetno obogatitev tudi na tem področju, ki ga prinaša proces sindikalnega združevanja. Že pri prvih korakih tudi v praksi priznavajo združeni sindikati slovenskim delavcem pravico, da se kot Slovenci uveljavljajo in vključujejo tudi sindikalno gibanje v proces pridobivanja novih pozicij za dokončno rešitev naših vprašanj. To pa lahko samo odobravamo.

PISMO UREDNIŠTVU

Še o Antigoni

Predstave Slovenskega gledališča so zamejskim Slovencem še posebno koristne in dobrodošle. So nam prepotrebna duševna hrana in jezikovna osvežitev. V njih gledamo svoje življenje, svoje napake in zablode, vzvišene cilje in pota do njih. Predstave nas kratkomalo uče mi sliti in osveščajo v nas pravo merilo do življenja in dogodkov, ki se pojavljajo.

Nekatere predstave so lepše, boljše in privlačnejše, kakor je pač kdo ubran in mu ta ali ona struna lepše poje. V mislih imam predvsem vsebino izbranih del, kajti v podajanje samo se ne spuščam, kar je kvalitetno in iz še tako skromnih dogodkov znajo naši poklicni igralci pričarati zanimivost.

Do tu je vse prav in gladko. Ne morem pa molčati glede članka o Antigoni v Katoliškem glasu od 22. aprila 1971, kjer je pisec znan ali pod namišljenim psevdonimom zasuknil predstavo po svoje zgolj politično in še to krivično.

Da si bomo na jasnem. Klasično Sofoklejevo Antigono v Sovretovem prevodu prav dobro poznam in tudi vodilno idejo v njej, saj trka tudi danes na našo vest in nas sili k poglobitvi in razmišljanju. Priznam kljub vsemu, da mi je ona klasična bolj ugajala in tudi miselne resnice so bile v njej bolj čiste in jasne, tako da bi bila razumljivejša tudi širši publiki. V Smoletovi je vse to bolj raztrgano in zavozlano in zato mnogim premalo pove, vsaj tako je bilo splošno mnenje. No pa se da tudi to opravičiti: dandanes je tako moderno.

Pisec članka «Antigona» v Katoliškem glasu je od vsebine prešel na politiko in to našo slovensko. Še mi zveni v ušesih citat iz Sofoklejeve Antigone: «Izdajice, ne pokažem se!» Če bi analizirali dogodke minule vojne na Slovenskem, bi moral avtor članka, če je resnicoljuben, priznati, v katerem taboru so bile Antigone in kje Ismene, Tereisasi in Haimoni. Oblast je bila tudi takrat in Kreon je razglašal preganjanje, streljanje, obešanje, mučenje, internacije in ječe. Ali ni bilo takrat na Slovenskem Antigon, ki so glasno, z življenjem in trpljenjem izpričevale: «Izdajice, ne pokažem se!» Ismene, Tereisiasi in Haimoni, bilo jih je žal veliko, so klonili, sodelovali z oblastjo, izdajali, likvidirali ter mnoge pošiljali v internacije za svoje ideale. Ne vem, kako bi pisec članka opredelil te skupine ideoloških nasprotnikov, ki so v minuli vojni tako vneto sodelovale z «oblastjo» in zveste pripadnike svojega naroda preganjale in izdajale tujcem — takratni «oblasti». Bi se našel tudi zanje primer v Antigoni? Če piscu ni jasno, mu lahko postrežem z dokazi in imeni.

Nisem pristaš nespravljivega sovraštva a ne za ceno krivičnih sodb, obsodb in primerov. Ne morem odobravati zlonamernega pisanja proti slovenski oblasti ter sejanja mržnje med rojaki. Čas bi res že bil, da si odkrito priznamo zmote in napake ter začnemo graditi in ne podirati.

Goriški obiskovalec gledaliških predstav

Pešca žrtvi avtomobilistov

Včeraj so 20 minut po 9. uri sprejeli na I. kirurškem oddelku splošne bolnišnice 52-letnega Borisa Bajca iz Ul. Cattedrale, kateremu so ugotovili, razne poškodbe po glavi, prsnem košu in trebuhu, zaradi česar so mnenja, da se bo moral zdraviti verjetno 20 dni.

Agenti cestne policije so povedali, da je Bajc prečkal obalno cesto št. 14 v višini gostilne «Costiera», ko je vanj trčil z giulio 25-letni Ennio Bianchi iz Ul. Polito, ki je vozil proti Sesljanu.

Žrtev prometne nesreče med prečkanjem ceste, tokrat pri bencinski črpalki v Žavljah, je nekaj ur kasneje postal tudi 28-letni Fulvio Loperfido iz Ul. Cigotti. Tudi njega so z rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico, kjer pa so ga po prvi pomoči odslovili. Agenti cestne policije so ugotovili, da je Loperfida podrl na tla s furgonom 58-letni Mario Mengozzi s Trga De Berti.

Tudi v našem uredništvu sprejemamo prispevke za šolo-spomenik v Cerknem

ZARADI MUSSOLINIJEVEGA LEPAKA

KPI, PSI in PSIUP zahtevajo naj oblast prijavi sodišču goriško federacijo MSI

Vsebina misovskega lepaka je prava apologija fašizma - Ostale stranke se niso pridružile - Spet fašistični napisi pred slovenskimi šolami

Tri levičarske stranke, KPI, PSI in PSIUP so podpisale skupno izjavo, v kateri zahtevajo, da bi oblastveni organi prijavili sodišču goriško federacijo MSI zaradi apologije fašizma v zvezi z znanim lepakom, v katerem vabijo goriški neofašisti na mašo zadušnico za Mussolinijem in vojaki salojske republike. Fotografijo tega lepaka smo objavili v prvomajski številki našega lista, vsebina je torej našim bralcem znana.

Omenjeno resolucijo so tri levičarske stranke razširile v obliki lepaka v vsej pokrajini. Njen naslov je «Obsoditi fašizem!» Tri levičarske stranke ugotavljajo, da gre za odkrito fašistično provokacijo na predvečer 25. aprila, praznika osvoboditve. Podpisnice resolucije ugotavljajo, da gre v tem primeru za odkrito kršitev zakona 20. junija 1952, štev. 546, t. j. zakona Scelba.

Tiskovno poročilo PSI ugotavlja, da ni prišlo ob tej priliki do enotnega nastopa vseh protifašističnih skupin in se torej ni ponovila protifašistična enotnost, ki smo jo na Goriškem beležili ob dogodkih v Trstu in v Catanzaru ter ob dveh znanih procesih proti antifašistom v Gorici. Tajništvo PSI to obžaluje. Na sestanek niso prišli zastopniki PSDI, PRI in SDZ, liberalci so sodelovanje odklonili, krščanski demokrati tudi, ker so mnenja, da se je treba boriti proti «nasprotnim ekstremizmom».

V zvezi z dejavnostjo fašistov v Gorici naj omenimo, da so spet pomazali s svojimi parolami nekatere zidove v bližini slovenskih šol. V Ulici Croce in v Ulici Favetti, torej v neposredni bližini Gregorčičevega in Šolskega doma, kjer so nekatere slovenske šole, so napisali na zidove geslo «A morte i titini». Podobna gesla so bila tudi na lepaku Slovenske prosvetne zveze, ki vabi na budnost proti fašizmu, ki je bil nalepljen v Ulici Seminario poleg poslopja semeniška, v katerem je nastanjena slovenska trgovska šola. Spomnimo se lanskih napisov skupine «Ordine nuovo» na poslopja slovenske šole v Ulici Randaccio, pa bo slika popolna. Prav gotovo gre za isto skupino, ki se je izkazala tudi z mazanjem protifašističnih lepakov.

Ob teh dogodkih, ki upravičeno vznemirjajo protifašistično javnost, posebno še slovensko, saj gre za nizkotni napad na slovenske šole, se lahko vprašamo: kaj dela oblast? Zakaj ne odkrije vendarle krivcev in jih prijavi sodišču? Morda zato, ker bi med krivci našli kakega pobalinskega sinčka v mestu znanih in spoštovanih oseb?

Protipožarne naprave na letališču Ronke

Deželni odbornik za prevoze Varisco je odgovoril svetovalcem Bergomasu in Zorzenonu, ki sta mu predočila stanje protipožarne službe na letališču v Ronkah. Svetovalca sta trdila, da delujejo gasilci v težkih okoliščinah in sta prikazala nekatere pomanjkljivosti.

Deželni odbornik prikazuje v svojem pismu korake, ki jih je konzorcij za ronško letališče napravil na pristojnih mestih v Rimu, da bi na letališču v Ronkah zgradili novo zgradbo, ki bi služila gasilcem. V kratkem bo najbrž ta problem rešen.

Strokovni tečaji ENALC za gostince

Ustanova ENALC razpisuje vpis za strokovne tečaje za natakarje, kuharje, vratarje in tajnike podjetja za službo v hotelih in podobnih gostinskih podjetjih, ki se bo vršil v ENALC - Hotelu pri Nabrežini. V ta praktični tečaj se lahko prijavijo interesenti v starosti od 14 do 26 let; vsa vzdrževalnina je popolnoma brezplačna.

Podrobnejša pojasnila daje: Center ENALC v Gorici, Ul. Mazzini 4, tel. 51-31.

Češka delegacija na obisku v Ronkah

Na povabilo deželnega odbornika za turizem Mora je prejšnji večer prispela na ronško letališče delegacija češkoslovaške turistične ustanove ČEDOK. Goste je sprejel predsednik goriške EPT Del Ben in predsednik konzorcija letališča Ferrari, ki sta imela z delegacijo razgovore o organiziranju charterskih poletov z letališča v Ronkah za prevoz češkoslovaških turistov na goriške plaže. Predsednik EPT je ob tej priliki poudaril, da so imeli turistični predstavniki iz Češkoslovaške že od leta 1965 več koristnih srečanj za razvoj medsebojnih turističnih odnosov.

OB VISOKEM ODLIKOVANJU SFRJ

Čestitke rojakov iz Štandreža prof. dr. Andreju Budalu

Ob odlikovanju, ki ga je prejel dr. Andrej Budal, je prosvetno društvo «O. Župančič» iz Štandreža takole izreklo čestitke svojemu rojaku v posebnem pismu, ki mu ga je poslalo na dom.

Spoštovani gospod profesor!

Ponosna radost je zajela goriške Slovence, zlasti pa Vaše ožje rojake - Štandrežce spričo visokega odlikovanja, ki ste ga prejeli za svoje dolgoletno kulturno, literarno, mentorsko in ustvarjalno delo med zamejskimi Slovenci. Iskreno Vam čestitamo in veselimo se, da je končno Vaše dolgoletno, vztrajno, tiho, nepopustljivo in premočrtno življenjsko delo dobilo zasluženo visoko priznanje.

V Vašem odlikovanju bleste vse vrline, ki ste nam jih posredovali: Vztrajali ste z nami v najtežjih letih narodnega zatiranja. V svojih delih ste oblikovali naše ljudi, naše razmere in življenje ter vedno bodrili k vztrajanju in zvestobi svojemu narodu. S trdno vero v svoj narod in končno zmago pravice nad nasiljem ste se odrekli zagotovljeni eksistenci ter sledili klicu svojega trpinčenega naroda. Po vojni, ko so se vsepovsod odpirale rane dolgoletnega kulturnega opustošenja, ste na čelu naših kulturnih organizacij usmerjali in gradili trdne temelje našemu bodočemu kulturnemu življenju.

Z Vašim odlikovanjem je posredno dobilo priznanje tudi naše dolgoletno trpljenje, naša borba in vera v moč in vstajenje slovenskega naroda.

Iskrenim čestitkam pridružujemo še vroče želje za Vaše zdravje ter osebno srečo, da bi še dolgo bili z nami, nam še kaj lepega in koristnega povedali ter s svojim znanjem in spoznanjem ter izkkušnjami spodbujali mlade, da bi v njihovih srcih nikoli ne ugasnila ljubezen do slovenskega naroda.»

Praznik policije

Jutri, v soboto, bo tudi policija v Gorici praznovala svoj praznik sv. Mihaela. V vojašnici v Ul. S. Chiara bodo imeli dopoldne cerkveno svečanost s prisotnostjo zastopnikov vseh policijskih oddelkov. Napovedana je prisotnost prefekta, kvestorja in policijskih funkcionarjev in častnikov.

Za pospešitev likvidacije pokojnin pri INPS

Komunistični deželni svetovalci Bergomas, Bosarri in Cuffaro so poslali predsedniku deželnega sveta interpelacijo v zadevi upokojencev INPS.

V njej ugotavljajo, da je v deželi na tisoče delavk in delavcev, ki že mesece ali celo leta čakajo na likvidacijo starostne ali invalidske pokojnine pri pristojnih pokrajinskih uradih INPS. Do sedaj so bila brezuspešna vsa posredovanja sindikalnih patronatov, da bi se položaj izboljšal in postopek pospešil, ker vodstva INPS niso hotela sprejeti nobenih obvez v zadevi.

Prizadeti delavci so spričo takega birokratskega zavlačevanja zelo nezadovoljni, ker so prisiljeni v težavnem položaju vse predolgo čakati na tisto, kar jim pritiče. Ker gre pri tem za visoke človeške in socialne vrednote, predlagajo podpisniki ustrezne ukrepe deželne uprave po predhodnem posvetu s patronati in sindikalnimi organizacijami, da se odpravi tako nevzdržno stanje, ki še bolj otežkoča položaj prizadetih delovnih ljudi.

Danes v Solkanu premiera «Črnolasi beli molk»

Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice priredi danes, v petek, v gledališki dvorani v Solkanu premiero predstave «Črnolasi beli molk», ki jo je gledališče pripravilo skupaj s profesorjem pantomime Andreosom Valdesom. Začetek predstave ob 20.15.

Iz goriškega matičnega urada

Dne 5. in 6. maja je bilo na matičnem uradu v Gorici prijavljenih 10 rojstev in 4 smrti.

Rojstva: Stefano Matiussi, Franco Marega, Pietro Grassilli, Marco Vittori, Daniela Perco, Cristina Seffin, Veruška Medeot, Luciano Serplin, Roberto Benes in Andrea Stabon.

Smrti: 78-letna gospodinja Francesca Velišček vd. Mauri; 70-letni upokojenec Virgilio Cocianni; 66-letna redovnica Maria Nuzzolese; 61-letna točajka Anita Rumiz por. Chelini.

Kino

VERDI 17.15—22.00: «Il conformista», J. L. Trintignant in S. Sandrelli; italijanski film v barvah, mladini pod 14. letom prepovedan.
CORSO 17.15: «Un uomo oggi», Paul Newman in Johanne Woodward. Kinemaskop v barvah. Prepovedano mladini pod 14. letom.
MODERNISSIMO 17.30—22.00: «Saigon: missione Vietnam», O. Verois in J. Lara, francoski film.
VITTORIA 17.00—21.30: «Le isole dell'amore», dokumentarni kinemasposki film v barvah, mladini pod 18. letom prepovedan.
CENTRALE 17.15—21.30: «Bella di giorno», C. Deneuve in J. Sorel; film v barvah, mladini pod 18. letom prepovedan.

Tržič

AZZURRO 17.30: «Morire d'amore», A. Girardot in B. Pradal. Kinemaskopski film v barvah.
EXCELSIOR 16.00: «Le novizie», Brigitte Bardot in Annie Girardot. V barvah.
PRINCIPE 17.30: «Rio Lobo», John Wayne in J. O'Neil. Kinemaskop v barvah.

Nova Gorica

SOČA (Nova Gorica): «John in Mary», ameriški barvni film — ob 18. in 20.
SVOBODA: «Zlata mladost», francoski barvni film — ob 18. in 20.
RENCE: Prosto.
DESKLE: Prosto.
SEMPAS: Prosto.
KANAL: «Nevesta je bila v črnem», francoski barvni film — ob 19.30.
PRVAČINA: Prosto.

DEŽURNI LEKARNI V GORICI

V Gorici je danes ves dan in ponoči dežurna lekarna VILLA S. GIUSTO, Corso Italia 244, tel. 3538.

V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna dr. Olivetti, Ul. 1. maggio 94; tel. 73-328.

S SEJE OBČINSKEGA ODBORA

Pozdravi in zagotovilo Venla za nadaljnje bratsko sodelovanje

Danes ponovna seja občinskega sveta

V sredo zvečer je bila seja občinskega odbora v Gorici. Župan Martina je prinesel pozdrave pobratenega holandskega mesta Venlo goriškim občanom in obnovljeno zagotovilo za skupno delo za združeno Evropo in za bratsko sodelovanje med narodi.

Odborniki so nato proučili probleme, ki so jih svetovalci predložili v obliki interpelacij in vprašanj ter proučili še nekatere upravne zadeve, ki so bile na dnevnem redu.

Tako so odobrili številne ukrepe, ki so jih predložili odborniki vsak s svojega področja. Med drugim so sklenili, da bodo na današnji seji občinskega sveta predlagali odobritev seznama potrebnejših občanov, katerim bo občina nudila zdravniško pomoč. Odobrili so popravilo centralne ogrevalne naprave v telovadnici v Ul. Orzoni za 1,58 milijona lir ter še nekatera druga manjša javna dela.

Obširneje so razpravljali o družinskem davku v vidu predvidene davčne reforme, ki naj bi odpravila občinske davke ter o kriteriju za aplikacijo trošarinskega davka s pogodbenim sistemom. Odobrili so 300 pogodb za forfetarno plačilo trošarine na dogovorjeni osnovi, ter seznam odpisa nepravilno odmerjenih davkov ter končno še spremembe lestvice za odmero trošarine v letu 1971.

Kot že rečeno, bo danes z začetkom ob 18.30 seja občinskega sveta, na kateri bodo nadaljevali razpravo o problemih, ki so ostali še od prejšnjih sej in katerim so dodali še 27 novih točk.

Nabiralna akcija za Antona Paušiča

Pred časom smo objavili prvi seznam darovalcev v nabiralni akciji za invalida dela Antona Paušiča iz Gorice, ki so mu nočni vandali uničili invalidsko motorno vozilo. Ta teden so nabiralno akcijo zaključili z lepim uspehom, saj so nabrali v celoti 304.200 lir. Danes objavljamo drugi del seznama darovalcev za 201.100 lir. Družina Paušič se najlepše zahvaljuje vsem darovalcem, vključno ustanovam, ki so jim kakor koli priskočili na pomoč.

Košič Andrej 10.000 lir, M. Rosa 2.000, Simoni Silvia 5.000, Košič Mery 3.000, Spina Franco 1.000, Mischou Bortolo 5.000, Sussi 1.000, Bertoli 2.000, Semolič 1.000, Fuchs Giovanni 1.000, Uršič Beniamino 500, Danelotti 500, Povotnich Ada 500, Fabris Valentino 500, D'Agostini 500, Godena - Casa della Musica 500, Donati 500, Bastiani 500, Čotar Jožef 500, Leban M. 500, Cossar Firminio 1.000, Franco (calzature) 1.000, Marisa 500, Marcuzzi Alfredo 500, Tobakarna v Raštelu 500, Manera Claudio 500, Vizintin Aldo 400, Čergolema 500, Zitter Arturo 500, Collini 500, Scaramelli 300, N. N. 100, Liconi 200, Battistella 100, Salone Linda 500, Sartoria 100, Paušič (calzature) 300, Negusanti 500, N. N. 500, La Barbera 100, Bar Zanello 1.000, Manifatture al Ribasso 500, Salone Piera 700, Shell, Via Crispi 2.000, Pekarna Yacob 500, Foto S. Marco 500, Pellegrini 200, Casa Bella 300, N. N. 200, Valli 500, Moda Edes 1.000, Oref. Seramento 300, Drogheria Vittori 1.000, Drogheria Rovis 1.000, N. N. 500, Steni 500, Piccoli 500, Papirnica Antonini 1.000, Tobakarna Simone 500, N. N. 500, Paulin 1.000, Calzature Facenda 1.000, Boni 1.000, Manera Vinicio 3.000, Collezioni Esso 500, Locuoco 500, Dr. Berdon 500, Bar Milano 500, Rubino 500, Restivo 500, Krainer 500, Lekarna Providenti 500, Montico 1.000, N. N. 100, N. N. 200, N. N. 500, Abrami 500, Broglia 2.000, Finizio 500, Silli 500, Mauro 500, Carteleria Cumar 1.000, Bar Pace 1.500, Krainer e comp. 1.000, Gorian Nada 2.000, N. N. 500, Simonetti Maria 500, Gallob Ana 500, LANMIC 5.000, Giuseppe Vodice 3.000, Leonello Amprimo 10.000, Sitespress 10.000, Eurobi 10.000, Gilberto Barnaba 10.000, Augusto Nibrant 5.000, Ermes Passon 5.000, Ignazio Interbartolo 20 tisoč, Rinaldi Domini 10.000, Radovan Tomšič 500, Paolo Collini 1.000, Eugenij Gravner 1.000, Elfrida Ličen 5.000, B. Vincenzo del «Duomo» 5.000, Telemaco Caprara 20.000 lir.

Iz tržiške bolnišnice

Pri trčenju kolesa in vespe na križišču državne ceste in Ul. Galilei v Tržiču, je dobila poškodbe 13-letna kolesarka Edda Ravalico iz Tržiča. V bolnišnici so ji ugotovili udarec v lobanjo, oteklino na tilniku in druge poškodbe. Pridržali so jo za 15 dni na zdravljenju. Vespo je vozil iz Ul. Galilei 35-letni Giordano Mattei iz Foljana.

Za 40 dni pa so pridržali na zdravljenju 69-letno Almo Todin iz Tržiča, Ul. Manzoni 25, ki je padla na domu ter si zlomila desno nogo.

BLAGOVNA RAZSTAVA ESPOMEGO

Dosedanji velik obisk kaže da je manifestacija uspela

Jutri debatna konferenca o prometnih problemih v naši deželi - Obisk delegacije iz Nove Gorice

Danes je teden dni od otvortive mednarodne blagovne razstave Espomego v Gorici, ki se bo zaključila v nedeljo, 9. t.m. zvečer.

Čeprav je to manifestacijo treh obmejnih dežel Furlanije - Julijske krajine, Slovenije in Koroške, do sedaj precej oviralo slabo vreme, pa je vendar bila deležna velikega obiska in je v celoti uspela. Včeraj dopoldne so obiskale razstavo na treh odsekih razne skupine, med katerimi skupina mornarskih veteranov iz Trsta in nekatere šole. Za danes dopoldne si je nameravajo ogledati med drugimi tudi nekatere dijaške skupine, med njimi tudi iz slovenske nižje srednje šole. Včeraj popoldne je prišla na ogled posebna delegacija občinske uprave iz Nove Gorice, ki jo je vodil predsednik tamkajšnje občine Rudi Šimac. V delegaciji je bil tudi predsednik občine Ajdovščina. V večernih urah pa je bil na programu folklorni nastop s sodelovanjem treh folklornih skupin: iz Ločnika, Marolt iz Ljubljane in Edelweiss iz Celovca.

Jutri, v soboto ob 16.30, pa bo v dvorani trgovinske zbornice debatna konferenca o temi «Infrastrukturni problemi dežele Furlanije - Julijske krajine v okviru razvoja mednarodnega prometa». Glavno poročilo bosta na konferenci podala inž. Cleto Morelli s tržaške univerze in dr. Ettore Sardo glavni nadzornik železniške direkcije v Trstu.

Med šolskim odmorom v Doberdobu

Otroci doberdobske osnovne šole se igrajo z žogo med odmorom. Kmalu bodo imeli na razpolago telovadnico in druga športna igrišča v novem občinskem športno-rekreacijskem centru

TEŽAVE SO HUJŠE OD NAVEZANOSTI NA ZEMLJO

Izseljevanje iz Rezije po drugi svetovni vojni

Kaj nam pove študija o starih krajevnih in ledinskih imenih

II.

Že kmalu po drugi svetovni vojni so Rezijani začeli odhajati od doma. Že leta 1947 so začeli odhajati v dežele zahodne Evrope. Hkrati pa so našli zaposlitev tudi v sami Italiji, v notranjosti dežele, koder je bilo več dela kot doma. Sicer pa so Rezijani našli več dela kot ostali beneški Slovenci. Rezijani so se znašli tudi v sosedni Kanalski dolini, ki so jo bili pred vojno in po njej zapustili nemški elementi.

V Reziji smo tako rekoč priča razseljevanju domačega prebivalstva. V obdobju od 1951 do 1961 se je rezijsko prebivalstvo zmanjšalo za 520 oseb, v naslednjih desetih letih do konca 1970 pa še za 885 oseb, to se pravi skupno za 1405 oseb v samem povojnem času. To se pravi, da se je v času po drugi svetovni vojni prebivalstvo skrčilo skoraj za polovico. In upadanje prebivalstva se nadaljuje. Niti navezanost ljudi na svojo visokogorsko dolino, pa tudi ne zvestoba rezijanskemu slovenskemu narečju, celo ne ponos, da so Rezijani ne more zavreti emigrantske povodnji. Vse te duhovne vrline ne odtehtajo težke stvarnosti, da v sedanjih razmerah Rezijani ne morejo ostati v svoji dolini, ker jim ta ne daje dovolj kruha.

Občinska uprava je po novih odredbah o občinskih proračunih sestavila za 1971. leto proračun, ki je uravnotežen: 98 milijonov lir izdatkov in prav toliko dohodkov. Za kritje izdatkov so dovoljene nove občinske doklade, zlasti potrošni davek. Ta proračun je, logično, po sili razmer slabokrven in krije predvsem stroške občinske uprave in le neznaten del ostane za vzdrževalna dela, za prava javna dela pa skoraj ni sredstev. Občinska uprava je dolžna poskrbeti za napise in turistične table ob cestah, za boljšo razsvetljavo in za izboljšanje greznic v naseljih Bila, Njiva in Korito.

Županu Enzu Lettigu so v začetku leta na seji občinskega sveta dali pooblastilo, da najema posojila in zbira podpore od dežele in drugih ustanov, tudi od same države, posojila za javna dela v Reziji, za dela, ki bi jo iztrgala iz njene osamelosti in gospodarskega zapostavljanja.

* * *

Stari Anton Micelli je napisal študijo po krajevnih zgodovinskih podatkih, študijo o tem, kod je vodil okoli 1710 kolovoz, ki je vezal Rezijo z Bilo in dalje po tabeljski cesti do Trbiža na sever ali do Vidma na jug. Pri tem svojem opisovanju primerja avtor stara imena krajev z novimi, kot so v rabi med Rezijani. Resiutta, ki je pofurlanjeno mestece ob cesti Videm — Trbiž, se je nekoč imenovala Dolinja Bila. Sedaj pravijo Resiutta na Bili, z razliko od Bile (San Giorgio — Sv. Jurij).

Glavni potok se je imenoval Bila, sedaj pa mu pravijo Rezija. Gospodinica se je imenoval kraj, kjer so sezidali prvo hišo v Reziji. Temu kraju pravijo sedaj Pod klanac, ker pač leži pod klancem, ki pelje v kraj Bilo, ki se je po starem imenovala tudi Višja Bila.

Sedežu občine, vasi Ravanca so v prejšnjih časih dejali Ravnica. Kraj Lipovac pri Ravanci je bil v starih časih Lipja ves, torej podobno kot Lipalja vas v Kanalski dolini. Veliko dvorišče v Lipovcu se je imenovalo Duor (Dvor). Mlin Colussi se je nekoč imenoval Blenda.

Našteli smo nekaj rezijanskih imen zato, ker opažamo, da je ljudska govorica skozi daljša obdobja marsikaj spremenila, predvsem glede imen naselij, često tudi glede ledinskih imen, ki so manj v rabi, ali se uporabljajo le v ožjem krogu.

* * *

Ko že govorimo o starih imenih, se ustavimo v vasi Njiva, točneje v naselju Gost (Gozd?). Tu živi 98 let stara ženska, vdova Marija Bobac, rojena Florjanov. Rodila je 7 sinov in je babica 25 vnukom ter prababica že 9 pravnukom. Ker je starejših ljudi vedno več, njena visoka starost že ne pomeni kdove kaj Pozornost je starka vzbudila s tem, da ne zna niti italijanski niti furlanski, pač pa lepo govori le svoj materin jezik, rezijanščino, ki jo govori čisto in bogato, polno starih izrazov. Furlanski in italijanski sicer razume, toda ju ne obvlada, kajti ko je bila zrela za šolo, tam po letu 1870, so v šoli učili domači učitelji, Rezijani. Za Marijo Bobac ne vemo za gotovo, če je hodila v šolo, ker so tedaj bile šole bolj redke in je vasica Gost zakotna in daleč od velikih naselij. Sicer pa je takih, kakršna je ona, več. Ni redek namreč v teh krajih star človek, ki slabo obvlada italijanščino.

— a — r

Prof. Janez Kramar 60-letnik

Včeraj je slavil svoj 60. rojstni dan direktor pokrajinskega muzeja v Kopru prof. Jonez Kramar. Pri nas, na tej strani meje smo se mogli srečati z njim ali preko priložnostnih člankov in krajših študij v našem dnevniku, oziroma v «Jadranskem koledarju», ali pa tudi v Slovenskem klubu, kjer je pred leti predaval. Po širši Primorski pa je znan kot organizator koprskega muzeja, številnih umetnostnih razstav, znanstvenih srečanj in tudi zaradi študij in publi-

kacij, ki govore o naši zgodovini, še posebej o naši narodnoosvobodilni borbi.

Kot pretežni večini slovenskih razumnikov starejše in tudi srednje generacije, tudi našemu slavljencu ni bilo v mladih letih, v dobi šolanja lahko. Otepati se je moral s težavami, da se je došolal. Kljub temu je med predavanji na univerzi, študiranjem, inštrukcijami in drugimi obveznostmi našel še dovolj časa za družbeno življenje in šport. Komaj pa je končal šolanje in prišel nato do kruha, je izbruhnila vojna. Ko se je vojna vihra razdivjala tudi na našem kosu zemlje, ga je našla pripravljenega. Brez oklevanja se je opredelil za narodnoosvobodilni boj in je vanj potegnil še veliko svojih kolegov, znancev, celo svoje dijake s črnomeljske meščanske šole, kjer je tedaj poučeval.

V partizanih, kamor je odšel spomladi 1942. leta, je bil nekaj časa v operativni vojski, nato pri glavnem štabu NOV in PO Slovenije. V vojski je ostal tudi po osvoboditvi in sicer najprej pri vojaški komandi v Ljubljani, nato v Beogradu, v obeh primerih kot organizator zbiranja zgodovinskega gradiva o NOB, kajti prof. Kramar je po poklicu zgodovinar. Zara-

(Nadaljevanje na 6. strani)

NOVOST NA KNJIŽNI POLICI

Vid Pečjak: *Ameriške razglednice*

V zbirki potopisov, pričevanj in podobnih del, ki jih simbolično označuje skupen naslov Globus, je Mladinska knjiga izdala knjigo, ki jo je napisal Vid Pečjak, docent za psihologijo na ljubljanski univerzi. Njen naslov *Ameriške razglednice* pove že sam, da gre za knjigo o Ameriki, za potopisno pričevanje mladega slovenskega znanstvenika, ki se je pred leti mudil na strokovnem študiju v Združenih državah. *Ameriške razglednice so* izhajale tudi že v časopisu kot podlistek. Zato ta potopisna knjiga ni novost za vse. Bo pa za marsikoga. Pa tudi sicer so v knjigi izdane potopisne beležke zaradi svoje celovitosti vse nekaj drugega kot vsakotedenski feljtoni v časopisu. Pred seboj imamo torej novo knjigo o vtisih iz Združenih držav Amerike.

Potopisnih knjig je veliko vrst, saj skuša vsak avtor dati v svojem pričevanju nekaj novega. Tudi Vid Pečjak je v svojem pričevanju povedal marsikaj novega, nekaj takega, kar o Ameriki nismo vedeli. Ameriko je dojemal po svoje in te svoje izrazito subjektivne vtise nam posreduje tudi njegova knjiga. V svojem uvodu je Pečjak zapisal, da naj njegova knjiga prikaže samo sprotne vtise, popotna doživetja in osebna razmišljanja ob tem. Knjiga zato ni analiza Amerike, še manj njena ocena. Za to bi bila potrebna študija, za katero sam nima kvalifikacij. Zato v knjigi tudi ne navaja nobenih številčnih in statističnih podatkov. Avtor sam pravi, da se ni gibal v družbi senatorjev, filmskih igralcev, popularnih pevcev in drugih posebnežev, marveč bolj med navadnimi ljudmi. Zato so njegovi vtisi bolj podobni razglednicam kot pa žlahtnim portretom, razglednicam, ki hočejo na majhni površini prikazati čimveč prizorov; na katerih pa je na drugi strani tudi prostor za obvestila, dopolnjena s komentarjem.

Tako torej avtor o svojem delu. In gotovo je avtor najbolj točno povedal to, kar je s svojo knjigo hotel doseči. Najbolj točno je tudi opredelil značaj svojega pričevanja o Združenih državah Amerike. Njegove potopisne beležke so res razglednice. Cela vrsta razglednic je, ki sestavljajo knjigo. Vse pa nam vendarle dajo zaokroženo podobo o tej svojevrstni deželi. Vseh razglednic je 25 in so vsebinsko zelo pestre. Nekatere govore povsem o potopisnih vtisih, kot n.pr. tisto, ki je posvečeno Havajem ali Disneylandu. Nekatere so posnetki pogovorov z ameriškimi ljudmi. Nekatere razglednice vsebujejo ob zunanjih vtisih predvsem avtorjeva razmišljanja. Vsem pa je skupno, da izžarevajo izrazito avtorjevo osebno noto.

Ameriške razglednice so zelo zanimiva knjiga. Čeprav so posamezne razglednice izredno skope in bi si ob njih želeli širše avtorjeve pripovedi, čeprav so nekatere zgolj izseki iz življenja, bo vsak bralec dobil novo osvetlitev Združenih držav, življenja v njih in ljudi, ki tam žive in delajo. Ta osvetlitev je taka, da bo privlačna za vsakega našega človeka, ki bo dobil nekaj novih podob o Ameriki in ki bo ob teh beležkah začel tudi razmišljati o nekaterih vprašanjih. Seveda pa nam ta knjiga še zdaleč ne da popolnejše podobe te dežele. Njena napaka je prav gotovo ta, da je preskromna in da bi si zato izpod peresa tako spretnega pisca, duhovitega kramljača in ostrega opazovalca, želeli obširnejše in tehtnejše pričevanje o Ameriki. Razglednice pa so vse preveč iztrgane in vse preveč fragmentarne, da bi nam dale tehtnejšo in popolnejšo sliko. Ne glede na to pa bo zanimivo knjigo s pridom prebralo mnogo naših ljudi, zlasti mladine. Ker je avtorjev odnos do Amerike pristen in pošten, ker hvali, kar je treba pohvaliti, in kritizira, kar kritiko zasluži, bo knjiga zapustila v bralcih tudi svoje sledove In pomagala razbiti ustaljene, v kalup zasidrane predstave o tej deželi. **Sl. Ru.**

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Utegnili boste preprečiti, da bi vam nekdo škodoval. Ne dovolite, da bi postali predmet obrekovanja.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Danes boste polni odličnih zamisli, vrhu tega pa boste prejeli ugodno ponudbo. V družini bo prišlo do spora.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Postavite se po robu nezaupanju, ki vas obvladuje. Dobro bo, da se nekoliko razvedrite.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Danes bo vaš optimizem utemeljen. Odlično boste razpoloženi zaradi priznanja, ki ga boste deležni.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Dan je primeren za odločno akcijo. Zavedajte se, da vaši najbližji težko prenašajo vašo samovoljo.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Spopadli se boste z nekim sodelavcem, vendar brez hujših posledic. Skušaj; te ceniti iskrenost prijatelja.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Počakajte, da se okoliščine normalizirajo, šele nato začnite izpolnjevati program. Bodite bolj zmerni.

ŠKORPIJON (od 23 10. do 21.11.) Preveč ste popustljivi v odnosih do družabnikov. Ne zanemarjajte družine in prijateljev.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Vaša pridnost bo brezkoristna, če je ne bo opaziti tudi pri sodelavcih. Manjše čustveno razočaranje.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Ne uvajajte novosti v svoje administrativno poslovanje. Nekdo bo resno ogrožal vaš mir.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Dosegli boste lep uspeh in se poklicno uveljavili. Presenetilo vas bo nepričakovano vabilo.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Nastopili bodo novi pogoji in ne bo vam težko rešiti neko vprašanje. V neki vaši čustveni zadevi morate pokazati največjo odločnost.

JANEZ VAJKARD VALVASOR

SLAVA VOJVODINE KRANJSKE

Faksimilirana izdaja

PREDNAROČILA ZA TA NEIZČRPNI VIR ZGODOVINSKIH PODATKOV SPREJEMA

tržaška knjigarna

TRST - Ulica sv. Frančiška 20, telef. 61-792

Rekordna dražba slik v New Yorku

V New Yorku je umetnostna galerija «Parker Bennet» priredila dražbo raznih slik in kipov, katere dobiček je ob koncu večera znašal nad 6 milijonov in pol dolarjev, kar pomeni približno tri milijarde 900 tisoč lir in s tem dosegla najvišjo vsoto doslej na dražbi slik. Na tej dražbi je prodal del svoje zasebne zbirke 64-letni industrijec Norton Simon, ki je želel svojo zbirko nekoliko razredčiti, da bi začel nakupovati impresionistične in moderne slike. Zdi pa se, da je svojim prijateljem dejal, da se je odločil za dražbo zato, da bi zbral denarni sklad, s katerim bi podpiral volilno kampanjo za predsedniško mesto republikanskega kandidata Paula N. McCloskeya jr.

Zbirka slik Nortona Simona je vredna 100 milijonov dolarjev, to je nad 60 milijard lir. Na dražbi galerije «Parker Bennet» so prodajali 70 del, med njimi tudi skupino del znanih impresionistov. Najvišjo odkupno ceno je doseglo olje Vincenta Van Gogha. Sliko je znani holandski slikar dovršil leta 1889 in nosi naslov «Bolnišnica sv. Pavla v Saint Remyju». Odkupna cena za to pokrajino je znašala milijon dvesto tisoč dolarjev (nad 720 milijonov lir). Odkupila jo je ustanova Arand Hammer iz Los Angelesa za muzej v tem mestu. Cena te slike je le za 100 dolarjev nižja kot za Van Goghovo sliko «Ciprese in cvetoče drevo», ki so jo prodali lani na podobni dražbi.

Sedanja dražba je dosegla mnogo rekordov: Degasov kip «Mala štirinajstletna plesalka» so prodali po doslej najvišji ceni za kiparsko delo 240 milijonov lir. Prej je imela rekord «Reclining Figure» Henryja Moora: sliko Eugena Boudina «Crinolines sur la Plage» so prodali po sedaj najvišji ceni za tega slikarja 160.000 dolarjev.

Drugi rekordni odkupi so bili Gauguinov avtoportret (420.000 dolarjev), Signacov pejsaž (85.000 dolarjev), Daumierov akvarel (85 tisoč dolarjev) in Delacroixova slika iz Alžirije (50.000 dolarjev).

Le za 102.000 dolarjev ni ta dražba prevzela tudi rekorda za najbolj dobičnonosno enovečerno dražbo katere koli vrste.

VZGOJNI KOTIČEK

Doba spolnega dozorevanja

Ena važnih sprememb v obdobju pubertete je spolno dozorevanje. Včasih je veljala spolna zrelost kot znak zrelosti osebe nasploh. Dandanes velja to le še pri primitivnih ljudstvih, kjer otrok, ki spolno dozori, začne sam zase skrbeti in si ustanovi tudi že lastno družino. V civilizirani družbi pa je pot od spolne zrelosti do osebnostne zrelosti precej dolga. Spolno zrel mladostnik še zdaleč ni tudi čustveno in socialno dovolj zrel, da bi lahko prevzel nase odgovornost, ki jo zahteva ustanovitev družine.

V obdobju med 12. in 16. letom začno poleg drugih notranjih žlez, ki uravnavajo telesno rast pri otroku, delovati tudi spolne žleze, ki vplivajo na rast spolnih organov in povzročajo razne druge spolne znake. Pri fantu se pojavi prvi puh na obrazu, poraščen pa postane tudi pod pazduhami, v nadsramju, po stegnih, včasih tudi po prsnem košu. Spremeni se tudi njegov glas, ki postane globlji.

Kakor fant, tako opazi tudi dekle poraščenost pod pazduhami in v nadsramju. Dekličin glas se tudi spremeni v času dozorevanja, vendar je ta sprememba komaj opazna in vsekakor je bolj postopna kot pri dečku. V procesu spolnega dozorevanja se razvijejo tudi dekličine prsi. Zaoblijo se boki in deklica dobi bolj ženski videz. Eden najvažnejših znakov, da je deklica spolno dozorela, pa je pojav prve menstruacije, to je izliva krvi skozi nožnico, ki je posledica dogajanj v dekletovih notranjih spolnih organih. Menstruacija ali mesečna čišča (ker nastopa enkrat na mesec) je v začetku bolj neredna, včasih tudi izostane, sčasoma pa se uredi.

Pri dečkih tako jasnega znaka za spolno zrelost kot je pri deklicah menstruacija, ne najdemo. Pride pa tudi pri dečkih do določenih pojavov, ki jih označujemo kot znake za spolno zrelost. V prvi vrsti gre tu za nočni izliv semena, ki ga strokovno imenujemo polucija. Moški spolni ud nabrekne in izloči majhno količino semena, ki zapusti na rjuhi ali pižami madež. To je popolnoma normalen pojav in je znak, da je deček spolno dozorel.

Če otrok ni pravilno poučen in pripravljen na pojave, ki so znak njegovega dozorevanja, lahko doživi hude pretrese. Vemo pa, da so ravno glede spolnega dozorevanja otroci zelo slabo poučeni. Žal, šola še vedno ni toliko napredna, da bi uvedla v svoj program tudi spolno vzgojo. Po drugi strani pa je mnogo staršev preveč obremenjenih z raznimi «tabuji» v zvezi s spolnostjo, da bi lahko s svojim otrokom sproščeno spregovorili o značilnostih njegovega dozorevanja. Pravzaprav lahko opazimo tu neko dvoličnost v ravnanju. Ko se starši zavedo, da njihov otrok dozoreva, se poveča njihova zaskrbljenost. Zlasti do doraščajoče deklice postanejo strožji, pooštrijo kontrolo nad njenimi izhodi — vse to iz strahu, da ne bi zašla na stranpota. Zdi se jim, da na vsakem koraku preži nevarnost, po drugi strani pa niso pripravljeni, nerodno jim je spregovoriti o problemih doraščanja, ki jih dekle sama občuti.

Če se bojimo, da ne bomo našli ustreznih besed, da bi našemu otroku določene pojave ustrezno pojasnili, je najbolje, da sežemo po ustrezni knjigi, saj nekaj jih je že s to tematiko tudi na našem knjižnem trgu. Če pa nam je kljub temu še vedno nerodno spregovoriti z otrokom o teh problemih, nam preostane edino še to, da kupimo otroku ustrezno knjigo, ki mu bo na njemu razumljiv način pojasnila, kaj se z njim v dobi dozorevanja dogaja. Ni potrebno, da otroku knjigo postavimo, da jo bo sam «odkril». Vsaj tu se moramo otresti odvečne sramežljivosti in otroku s primernimi besedami izročiti knjigo. Še najbolje je, da jo tudi sami preberemo, mogoče se bomo potem lažje pogovorili z otrokom o knjigi sami. Nikakor pa ne smemo prepustiti otroka samemu sebi, oziroma starejšim vrstnikom. V večini primerov so namreč informacije, ki si jih otroci izmenjujejo, napačne ali vsaj popačene. Velikokrat povzročajo pri otroku prav grozljive predstave o lastnem telesu, dozorevanju, funkciji spolnih organov i.pd. Ne smemo si dovoliti, da bi nemočni ob strani gledali take pretrese, ki jih otrok lahko doživlja, in mu ne bi pomagali, da bi dobil pravilna pojasnila o pojavih, ki so povsem normalni.

Z. OREL — BEČAJ

ZANIMIV POJAV V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE

Ljudje srednje starosti se posvečajo novemu delu

Tradicionalne službe jih utrujajo, zato odhajajo na deželo

V Združenih državah Amerike se je začel širiti nov pojav, izbira nove dejavnosti pri petdesetih letih. Izrazit primer tega je 49-letni John Koehne, ki je 20 let delal pri ameriški CIA, sedaj pa je z ženo odpotoval v samotno pokrajino ZDA, kjer namerava ustanoviti posebno skupnost, ki se navdihuje pri yogi.

Toda takih ljudi, ki se v ZDA odrekajo svoji karieri, ali vsaj tradicionalnemu načinu službe, je veliko. Nekoč je bila to navada mladih, na pr. hippijev, ki so zapuščali mesta in odhajali na deželo, kjer so živeli od poljedelstva, čistega zraka in marijuane. Sedaj pa se je ta navada razširila tudi med starejše osebe

Pravijo, da je več vzrokov odrekanja že ustaljenemu delu. Predvsem nemir, ki ga povzročajo zelo odgovorne službe, utrudljivo življenje v mestih, prenapolnjena prevozna sredstva in celo privlačnost, ki jo še vedno ima dežela na mestnega človeka.

Po mnenju nekaterih strokovnjakov, je v Ameriki veliko takih voditeljev, ki so dosegli vrh, stari so od 40 do 50 let in nimajo več ambicij. Ti sprejmejo kot alternativo odločitev za novo delovanje, včasih je tako delovanje podobno begu, drugič pa pomeni osvežitev, čeprav morda prinaša manj dobička

Trenutno se Amerikanci večinoma odločajo za drugo rešitev. Tak je primer 51-letnega Walterja Rothschilda, ki je bil do marca lanskega leta vodja veletrgovin Abraham and Straus iz Brooklyna. Sedaj je Rothschild postal voditelj ustanove New York Urban Coalition, ki skuša prepričati industrijce, sindikate in krajevne uprave, naj sodelujejo pri reševanju socialnih in ekonomskih problemov mesta. Do decembra 1969 je bil 56-letni Jack Dreyfus eden izmed najpomembnejših finančnikov iz Wall Streeta, od takrat pa, ko je to poslovanje zapustil, se je začel ukvarjati z znanstveno raziskavo.

Manjši idealist od prejšnjih dveh je Rick Tiefer, ki je star 27 let in je prodal svojo dobro vpeljano prevozniško družbo ter odprl trgovinico z oblekami. Zadovoljen je, ker sedaj nima več toliko skrbi, ni mu treba vstajati ponoči, kot prej, ko je od časa do časa dobival sporočila, da je kak tovornjak njegove družbe doživel nesrečo, ali da so ga ukradli.

Nekateri pa se odločijo, da bodo popolnoma pretrgali vezi s preteklostjo. Zobozdravnik iz Detroita 47-letni John Thompson je prodal hišo in vso svojo imovino, da bi si kupil staro trgovsko ladjo, ki je imela 100 ton nosilnosti, in z njo križaril. 35-letni Bergen Brown, ki je delal pri elektronskih računalnikih, si je kupil hišo z vrtom na deželi in se sedaj ukvarja z vrtnarstvom, pozimi pa se ukvarja z učenjem smučanja. Nekdanji ravnatelj oddelka za raziskave pri pomembni industrijski družbi, je zapustil svoje delovno mesto, kjer je dobival 30 milijonov letnih dohodkov in je odšel živet v skromno hišico v Wisconsinu, kjer izdeluje marmelado iz borovnic, ki jo prodajo sovaščanom. Takih oseb, ki bežijo od vsakdanjega življenja, je vedno več.

Strokovnjaki menijo, da se bo položaj morda kmalu spremenil. Profesor Raymond Corey predsednik fakultete «School of Business» na univerzi v Harvardu meni, da bo v naslednjih 10 letih več tisoč vodilnih ljudi lahko odhajalo v pokoj pri 50 letih, ali celo prej. Ob tem je seveda nastalo vprašanje, ali je mogoča podobna reforma pri zasebni industriji. Industrijske družbe so odločno proti temu, ker pravijo, da bi tak način upokojevanja preveč stal. Profesor Corey pa je prepričan, da bi industrije imele večjo korist od tega, da bi vase sprejemale mlajše voditelje, kot vztrajajo pri starih.

TONE SVETINA

75. **UKANA**

PRVA KNJIGA

Vsi so bili zadovoljni in človek z neba je takoj osvojil vsa srca. Ana je tolmačila in spraševali so vse mogoče stvari toliko časa, dokler ni prišel spet Orlov in jih zapodil. Ana pa si je z znanjem angleškega jezika pridobila ugled izobražene ženske. To je priznal tudi Keča, ki je večkrat, če ni kaj razumel po slovensko, rekel: Govori srbsko, da te razume celi svet!»

Ponoči je četa z bataljonom odšla v akcijo. Pri Američanu je Orlov pustil Ano, da bi ga prevezala in skrbela zanj, dokler se četa ne bo vrnila. Ko je drugo jutro Ana prišla k Američanu, da bi ga prevezala, jo je sprejel z neprikritim občudovanjem, kar ji je bilo močno všeč. Ko so ga sneli z drevesa, je ugotovila pogum in možatost v njem, zdaj, ko je izginila groza z njegovega lica, pa se ji je zazdel celo lep moški. Všeč ji je bilo, da se mu je beseda zatikala in ga je njena prisotnost vznemirjala. Sedla je k njemu na posteljo, mu položila roko na čelo, ko pa jo je hotela odmakniti, jo je z zdravo roko prijel in jo stisnil s toplo hvaležnostjo. Zasmilil se ji je. Pustila je, da jo je brez besede božal po roki in nasmehnila se mu je s prekipevajočimi očmi.

Pripravila mu je zajtrk. Mleko in kruh, kar je bilo dobiti. Tudi ona je jedla. On pa je dodal čokolado in prepečenec iz železne pilotske rezerve. Prosil jo je, da bi mu pripovedovala o sebi. In res mu je povedala eno izmed inačic svojega življenja, ki je bila njej najbolj všeč in katero bi tudi sama najraje živela. Ganila ga je, navdušila. Ni razumel, da zdrže ženske v partizanih. Tudi on ji je govoril, sicer dokaj skromno, o svoji deželi in o svojem življenju. Venomer je lovil njeno roko, da bi jo božal. Kazal ji je slike svojih domačih in prijateljev iz šolskih let. Očeta trgovca, matere, dveh bratov, vsi so se držali nasmejano in brezskrbno, tako zadovoljno, kot bi bili prepričani, da ne morejo dočakati drugega kot blagoslov na tem in na onem svetu. O svojih je govoril z velikim ponosom, toda s trohico razočaranja, ki ga je prinašala vojna. Z zanimanjem je poslušala prvega Američana govoriti o Ameriki.

Tako jima je minil dan. Zvečer je dejal, da je bil to najlepši dan v njegovem življenju, ki ga ne bo nikoli pozabil.

Razgovarjala sta se pozno v noč.

Naslednjega dne mu je omenila, da se bo pod noč vrnila četa in potem se bosta morala ločiti. Ko je rekla, da se ne bosta verjetno nikdar več videla, ga je prevzela žalost. Zamislil se je in ji dejal:

«Z vašim poveljstvom imamo dogovor, da nas vračajo v naše baze v Italijo. Pojdite z menoj!»

«Kam? Ne razumem vas,» je bila vsa začudena in vznemirjena. On pa je pojasnjeval:

«Povsem razumljivo. Ljubim vas od trenutka, ko sem vas zagledal. Ženska ste, o kateri sem sanjal vso svojo mladost in jo nenehno iskal. Nikdar pa nisem pomislil, da bi jo srečal v slovenskih gorah.»

«Vi imate gotovo svoje dekle, ki vas čaka doma,» je dejala z vprašujočimi očmi, iznenadena zaradi ljubezenske izjave, ki jo je pilot povedal tako, kot bi jo povabil na turško kavo.

«Imam jo in je nimam. To je ženska, ki ni zame niti jaz zanjo. Poslušajte, Ana, slabo sem spal vso noč in vse sem dobro premislil. Uredil bom z vašimi, če hočete, se poročiva jutri in kot moja žena greste z menoj.»

«To je težko. Moram premisliti.»

Njegova ponudba je prišla nenadoma kot rešilna bilka. Če bi odšla z njim daleč, kamor ne bo segla roka varnostne obveščevalne službe in gestapa, bi bilo zanjo najbolje. In ta možnost se ji je ponudila sama. Vstala je in odšla pred hišo ter se zazrla v daljavo, kjer so se proti morju izgubljale verige gorovja v motni luči zimskega sonca.

Neznane daljave, ki so jo vedno privlačevale, so postajale dosegljive. Pred njo je vstajal veliki, daljni svet, razkošje velemest; svet, o katerem je brala ali ga videla v filmih, je postal uresničljiva možnost. Končno pa je bil pilot lep moški. Pritegnil jo je že zato, ker je vodil veliko, belo letalo. Vprašala se je, če ga ima rada. Toda drugega ni zaznala v sebi kot navdušenje nad njegovo slepo odločnostjo, s katero jo je hotel imeti in vznemirjenje nad tem, da ga prav nič ne pozna. Tudi Primož se je takoj navdušil, toda drugače. Nekaj težkega je bilo v njegovem čustvu, močnega, kar jo je vedno napravilo majhno, če se je spomnila nanj. Ob Američanu pa je njena samozavest rastla. Čutila je, da bi ga lahko ovila okoli prsta in počenjala z njim, kar bi hotela. Pomislila je tudi na to, da njen pilot nekoč lahko strmoglavi in bo ostala sama v tujem svetu. Vendar so se vsi pomisleki razblinili, kakor milnat mehurček, če se je spomnila nevarnosti, da jo bodo odkrili. Čudne reči ji je pripovedoval Orlov. Zato je bil beg zanjo edina rešitev, in to kamor koli. Vedela je, da bo privolila, šlo ji je le za to, kako bi bolj prepričljivo povedala.

Vrnila se je v hišo. V kamro je vstopila z očarljivim nasmeškom in sedla k njemu na posteljo. Vprašala ga je, če ima kakšno posebno željo. Želel si je samo to, da mu je pomagala sesti v postelji. Ko se je dvigal, se je oklenil njenih rok in lasje so ji zdrsnili po njegovem licu. Skušal jo je objeti z zdravo roko. Pustila je, da se je nerodno privil k njej. Nalahko se je odmaknila in ga pogledala z žarečimi očmi. Gledal jo je tako začudeno, kakor svoje vrnjeno življenje, ki ga še prav tako ni mogel doumeti. Preden ji je utegnil kaj reči, se je sklonila prav počasi k njemu in ga ljubko poljubila na ustnice. Obenem se je odmaknila in sedla na posteljo k nogam. Zdaj je bila zanj zopet tako daleč kot nebo brez letala. Vijoličasti somrak je prepregel izbo in nekaj časa sta molčala. Potem jo je vprašal, če si je premislila. Malo je oklevala z odgovorom, potem pa dejala:

«Šla bi z vami, če boste uredili z našimi.»

«Ali res?»

«Res.»

«Ali me ljubite, Ana?»

«Najbrž. Vse je tako hitro, da se bojim, da je resnično.»

«Ali ne verujete v ljubezen na prvi pogled?»

«Ne vem. Imam tako malo izkušenj,» je dejala naivno ljubko.

«Poslušajte me! Bil sem vedno prepričan, da ni pravo ljubezni, razen tiste na prvi pogled. To nas obsoja na iskanje in izbiranje. Vendar je resnično,» je dejal s strastjo in ognjem v očeh.

«To je vera, vredna velike ljubezni. Možno pa je, da je tudi slepilo,» se je grenko nasmehnila.

«Ni slepilo. Od takrat, ko sem zagledal vas, vem, da je res.»

«Bojim se vaših besed. Pri nas pravijo, da v vojni ni dobro ljubiti. Mnogo odpovedi zahteva od posameznika.»

Pilot se je nasmehnil: «Svet res postaja majhen. Tudi nam so pridigali le o odpovedih. Šola, cerkev in država. Vedno pa so nas privlačile stvari, ki so nam jih prepovedovali. In verjetno tudi vas.»

«Oh, pa kako!»

«Prepričan sem, da nama je to srečanje naklonila usoda.»

«Mislite?» se je toplo nasmehnila. «Jaz sem mnenja, da je bilo slučajno.»

«In kaj mislite, da je bolje?»

«Ne vem. Ne verjamem v usodo, se je ne bojim in jo celo izzivam. Bojim pa se slučajev. Pred njimi trepetam in sem nemočna. Človeka večkrat pogubi slučaj kot pa usoda.»

«In kaj je za vas potem moški? Slučaj ali usoda?»

«Moški je usoda za žensko, ljubezen pa slučaj.»

«Zanimivo. Všeč mi je, da znate misliti in da vznemirjate. Pri nas to znajo samo redke ženske. Preveč praktične so

V KVALIFIKACIJSKI NOGOMETNI TEKMI ZA EP

V nedeljo v Leipzigu Jugoslavija proti NDR

ZEIST, 6. — Najboljši jugoslovanski nogometaši se v Zeistu, malem nizozemskem mestecu pri Utrechtu, pripravljajo na nedeljsko srečanje z Vzhodno Nemčijo, ki bo veljalo kot kvalifikacija za evropsko prvenstvo.

Jugoslovani so za svoje priprave izbrali ta kraj, ker so klimatski pogoji podobni onim v Leipzigu. To je namreč zelo važno, saj bo v tej tekmi odločala vsaka malenkost. V nasprotju z razširjenim mnenjem, da ima Vzhodna Nemčija drugorazredno nogometno reprezentanco, kažejo zadnji nastopi tega moštva, in tudi način priprav vzhodnonemških igralcev, da so to izredno nevarni nogometaši, s katerimi Jugoslovani v nedeljo ne bodo imeli lahkega posla.

Naloga bo za Jugoslovane tem težja, ker jim je precej zmešala štrene prijateljska tekma z Romunijo, v kateri so prišle na dan mnoge hibe «plavih». Tako ni mogoče še niti približno napovedati, kako bo jugoslovanska reprezentanca sestavljena v nedeljo. Trenutno kaže, da bodo izmed petnajsterice nogometašev, ki so trenutno v Zeistu, gotovo nastopili le Holzer, Džajić in Vukčević. Glede ostalih igralcev, med katerimi je tudi Oblak, pa je možna vrsta kombinacij in sprememb, v primerjavi s tekmo proti Romuniji.

Naloga sestavljalca reprezentance, Vujadina Boškova, torej nikakor ni lahka. Kako jo bo rešil bo pa pokazalo srečanje v Leipzigu. Poleg prej omenjenih štirih članov jugoslovanske reprezentance so v Zeistu še Pavlović, Rajković, Ramljak, Antonijević, Ačimović, Bukal, Blekovič, Filipovič, Holcer, Paunovič in Dujkovič.

ODBOJKA

MODENA, 6. — Na mednarodnem mladinskem odbojkarskem turnirju v Modeni bodo igrale ženske in moške ekipe Italije, Jugoslavije in Bolgarije. Turnir se bo začel 21. maja.

SABLJANJE

TRST, 6. — Na mednarodnem turnirju v sabljanju Gustavo Marzi, ki se bo začel v Trstu 13. maja, bodo sodelovali najboljši sovjetski, poljski in italijanski sabljači.

NOGOMET

ROTTERDAM, 6. — V dodatni nogometni tekmi za nizozemski pokal sta Ajax in Sparta igrala neodločeno 2:2. Datum te tekme bodo določili ta teden.

NAMIZNI TENIS

TRST, 6. — V okviru namiznoteniškega prvenstva za tržaški pokal je danes Sokol premagal ekipo AC LI s Cologne z izidom 5:1.

Ženska odbojkarska šesterka goriškega Doma

TENIS

RIM, 6. — Na mednarodnem teniškem prvenstvu Italije so bili danes izločeni vsi italijanski in jugoslovanski predstavniki. Rezultati so sledeči:

Posamezniki

Emerson - Pilič	2:6, 6:4, 6:3
Smith - Zugarelli	4:6, 5:7, 6:1
Laver - Di Matteo	6:4, 6:1
Newcombe - Lutz	6:3, 6:1
Kodeš - Roche	6:4, 5:7, 7:6
Drysdale - Gimeno	6:3, 3:6, 6.3
Ocker - Franulovič	5:7, 6:4, 6:1
Taylor - Fairlie	6:1, 7:6

Dvojice

Laver - Emerson — Smith - Gorman 6:2, 6:4
Stolle - Jovanovič — Pietrangeli - Maioli 2:0 (zaradi odstopa)
Ashe - Ralston — Pilič - Drysdale 6:1, 3:6, 7:6
Bowrey - Davidson — Franulovič - Kodeš prenešeno zaradi teme
Carmichael - Ruffels — Panatta - Di Domenico 6:3, 3:6, 6:1

MOTOCIKLIZEM

VIDEM, 6. — Prihodnjo soboto bo v Vidmu kvalifikacijska dirka za svetovno prvenstvo v speedwayu. Udeležili se je bodo med drugimi tudi sovjetski in poljski dirkači, ki so veliki favoriti za končno zmago.

NAMIZNI TENIS — TRŽAŠKI POKAL

Lahka zmaga Sokola

V torek se je začel povratni del moškega ekipnega namiznoteniškega turnirja za tržaški pokal. V Trstu sta se srečala nabrežinski Sokol in tržaški ARAC. Zmaga je pripadla nabrežinski ekipi in to s precejšnjo lahkoto, saj o tem priča tudi čisti izid 6:0.

Srečanje samo ni predstavljalo za Nabrežince posebnih težav, saj je ARAC precej slabša ekipa, ki nima nobenih možnosti, da bi zasedla eno izmed prvih dveh mest. Vendar pa je izid 6:0 prišel nepričakovano, ker nabrežinski igralci niso v svoji običajni formi.

O posameznih tekmah lahko povemo le bolj malo; morda bi se lahko ustavili le pri nastopu dvojice Ukmar - Fabjan, ki kljub temu, da ta igralca že celo leto nastopata skupaj, nista dosegla še tiste skupne igre, ki je za dvojice nujno potrebna. Zato se nam zdi, da bi v prihodnji sezoni postavo dvojic spremenili.

Posamezni izidi.

SOKOL — ARAC	**6:0**
Fabjan - Pradelli (11, 18)	2:0
Radovič - Carollo (7, 13)	2:0
Fabjan, Ukmar - Pradelli, Cespa (11, -20, 18)	2:1
Cattonar - Prezzi (14, 16)	2:0
Ukmar - Cespa (14, -15, 18)	2:1
Cattonar, Radovič - Carollo, Prezzi 2:0 (13, 13)	

S. J.

Planinske vesti iz Slovenije

Planinska zveza Slovenije je v letu 1970 imela 62.069 članov (4.270 več kot v prejšnjem letu). Razveseljivo je, da je v tem številu vštetih kar 26.426 mladincev in pionirjev.

Največ vpisanih je imela ob koncu leta ljubljanska Matica (7.401), nato mariborska Matica (2.284), Kranj (2.200), TAM - Maribor (1.832) in Jesenice (1.598).

Glasilo zveze, Planinski vestnik, je imelo 5.448 naročnikov, od katerih 103 na Tržaškem.

* * *

V letu 1970 so za gradnjo slovenskih postojank potrošili kar 171 milijonov starih dinarjev s katerimi so popravili 66 objektov. V istem letu so slovenska planinska društva porabila 52 milijonov starih dinarjev za popravilo, markiranje in nadelavo gorskih poti.

Po podatkih Planinskega vestnika se je lani v slovenskih gorah ponesrečilo 64 ljudi. Dvanajst od teh je umrlo zaradi posledic nesreče. Med temi so bili en Nemec in dva Poljaka, ostali pa so bili jugoslovanski državljani.

Ob žičnicah in vlečnicah se je pripetilo 522 smučarskih nesreč. Največ se jih je zgodilo ob pohorski vzpenjači (144) in na Voglu (97). Gorska reševalna služba je opravila 56 večjih reševalnih akcij.

O.

Na mladinskih igrah v Gorici

Krapic tretji

V finalu namiznoteniškega tekmovanja mladinskih iger v Gorici so dosegli naslednja izida:

Morandi - Treu (22:20, 21:16)	2:0
Treu - Krapic (Dom) (21:11, 20:22, 21:18)	2:1

Končna lestvica: 1. Morandi, 2. Treu, 3. Krapic, 4. Tripani, 5. Prinčič in Klanjšček.

Z osvojitvijo tretjega mesta se je Krapic uvrstil v pokrajinski finale tega tekmovanja.

KOLESARSTVO

DUBLIN, 6. — Včeraj je tragično umrl znani kolesar Seamus Elliot. Njegovo truplo so našli v trgovini, blizu njega pa lovsko puško in tulec naboja. Policija, ki raziskuje vzrok smrti, ni še sporočila, če gre za umor ali samomor.

Elliot se je rodil v Dublinu 4. junija 1934. Bil je dober kolesar in se je izkazal na mnogih pomembnih dirkah. Ko je zapustil kolesarstvo se je posvetil pripravi irskih kolesarjev, ki bodo nastopili na olimpijskih igrah.

Živel je ločen od žene, ki je ostala v Franciji. Zapušča sina Pascala.

NOGOMET

ATENE, 6. — Grške oblasti so preložile končne šolske izpite, da bodo navijači Panathinaikosa lahko prisostvovali finalni tekmi za evropski nogometni pokal, ki bo v Wembleyu. Neki navijač se je zaobljubil, da se bo vrnil peš v Grčijo, če bodo njegovi rojaki osvojili pokal.

OBVESTILA

SPDT organizira v nedeljo, 9. maja MLADINSKI IZLET NA GRMADO. Zbirališče ob 9.30 na železniški postaji v Trstu, ob uradu CIT (glavni vhod). Kosilo v seboj. Povratek približno ob 18. uri na železniško postajo.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO TRST

vabi v soboto, 8. maja ob 20.30 v Kulturni dom na proslavo svoje 25-LETNICE OBNOVITVE

Vstop z vabili, ki so na razpolago v Tržaški knjigarni in na Proseku, v baru Majovski.

BOKS — ZA NASLOV SP SREDNJE TEŽE

Jutri v Monte Carlu N. Benvenuti - C. Monzon

Tržačan v tem srečanju s svetovnim prvakom ni favorit

MONTE CARLO, 6. — Jutri zvečer se bosta srečala v Monte Carlu svetovni boksarski prvak srednje teže Argentinec Carlos Monzon in izzivalec, Italijan Nino Benvenuti. Srečanje bo veljalo za naslov, katerega je Tržačanu pred nekaj meseci odvzel prav Monzon, ki je s tem pripravil izredno presenečenje. Prvič, odkar je stopil v ring kot profesionalec, jutri zvečer Nino Benvenuti ne bo favorit. Tudi ko se je srečal prvič z Griffithom za svetovni naslov srednje kategorije so mu izvedenci pripisovali le 50-odstotno možnost uspeha. Tržačana so do poraza z Monzonom imeli za nepremagljivega, posebno ko je šlo za važne dvoboje. Posledice dolge kariere in prvi znaki propadanja so se pokazali že pred časom v srečanjih s Tigerjem, Betheo, Scottom, Fulmerjem in Rodriguezom, vendar do dramatičnega srečanja z Monzonom jim nihče ni pripisoval posebne važnosti. Po tem porazu je Benvenuti doživel še enega, in sicer s Chirinom. Krivce za te negativne preizkušnje moramo iskati v boksarjevem «štabu», saj ni nihče vedel kako je Američan močan. Tržačan se tudi ni dovolj pripravil, tako da je zopet doživel močan psihični udarec, medtem ko bi potreboval slabšega nasprotnika, ki bi mu moral dvigniti moralo.

Kot poročajo časopisi, se je Benvenuti dolgo in temeljito pripravljal za dvoboj. Ne smemo pa pozabiti, da je Tržačan star že 33 let. Starost in dolg boksarski staž pa puščata vidne posledice.

Edina možnost, ki preostane Italijanu je ta, da skuša združiti prirojeni talent s pametno taktiko, kajti nima smisla zanašati se na dobro fizično kondicijo, ker je Argentinec mlajši, močnejši in precej bolj svež. Benvenuti mora zadrževati nasprotnika daleč in mu ne sme dovoliti, da uveljavi svojo moč.

Monzon je tehnično precej šibkejši, vendar mu odlična telesna kondicija in velika moč dovoljujeta, da nadomešča tehnično pomanjkljivost. Poleg tega stalno napada nasprotnika in mu ne dovoli oddiha. Argentinec je pred dvobojem z Benvenutijem imel za seboj že kakih 80 srečanj, vendar je zaslužil le toliko, da se je komaj preživljal z družino. Ko je postal svetovni prvak je prvič okusil slavo in slast denarja. Pred kratkim je celo izjavil, da bi se lahko konec leta poslovil od ringa, ker je zaslužil dovolj za udobno življenje, mnogo več kot z vsemi prejšnjimi dvoboji. Monzon bo zato storil vse, kar bo v njegovi moči, da bi obdržal naslov. Benvenuti na to ne sme pozabiti.

Dvoboj med Benvenutijem in Monzonom bo italijanska televizija prenašala jutri zvečer v neposrednem prenosu na prvem sporedu z začetkom ob 22.20.

Z nedeljskega tekmovanja SGZ v avtomobilski ocenjevalni vožnji priobčujemo še dve fotografiji: predsednik SGZ Stanko Bole nagrajuje Bruna Merzka, ki je zasedel 1 mesto (zgoraj); med nagrajenimi je bila tudi posadka Kanalske doline, katero sta sestavljala Janko Prešeren in Niko Erlich (spodaj)

PREGLED NARAŠČAJNIŠKEGA NOGOMETNEGA PRVENSTVA NA TRŽAŠKEM

V nedeljo derbi med Bregom in Primorjem

Giarizzole so na vrhu lestvice dohitele Vesno

Skupina A

Enajsterica G. Viani še vedno vodi na lestvici z 22 točkami, ki jih je osvojila v 11 tekmah. Sledi ekipa Libertasa s tremi točkami zaostanka. Brežani so v nedeljo ponovno doživeli poraz v tekmi s Fortitudom. Ta neuspeh pa je opravičljiv, saj so morali Dolinčani igrati v devetih, ker se nekateri igralci niso javili na igrišču. Kljub temu pa so se kar dobro izkazali, saj so zaključili prvi polčas neodločeno 0:0, v drugem delu srečanja pa je nasprotnik izkoristil svojo številčno premoč in je prisilil goste k predaji.

Prihodnjo nedeljo se bodo Brežani pomerili s Primorjem v Padričah. Srečanje bo verjetno zelo napeto, kajti obe ekipi nujno potrebujeta točke, da bi se oddaljili od nevarnega položaja na lestvici. Dolinčani so doživeli tri zaporedne poraze in dosegli samo en gol, medtem ko so Prosečani enkrat zmagali, dvakrat pa so igrali neodločeno. Zmaga bo verjetno pripadla tistemu, ki bo spretnejši v napadu, ki je šibka točka obeh ekip. Padriška Gaja je v nedeljo igrala na Proseku. Derbi je bil lep in zanimiv. Domači so prevladovali v napadu, a gostje so se dobro branili, tako da sta se ekipi razšli pri neodločenem izidu.

Prihodnjo nedeljo se bodo gajevci spopadli z ekipo Vianija na lastnem igrišču. «Zeleno-rumeni» imajo le malo upanja na uspeh, ker je tržaško moštvo do sedaj vedno zmagalo, Padričarji pa so v zadnjih tekmah vidno napredovali, zato ne smemo izključiti presenečenja.

REZULTATI

CGS — Libertas	1:3
Lib. Rocol B — Olimpia G.	2:0
Fortitudo — Breg	2:1
Primorje — Gaja	0:0
G. Viani — S. Sergio	2:0

LESTVICA

G. Viani	11	11	0	0	33: 3	22
Libertas	11	9	1	1	24: 8	19
CGS	12	4	4	4	10:11	12
Fortitudo	11	2	6	3	10:11	10
Primorje	11	3	4	4	14:16	10
Olimpia Greta	11	3	4	4	12:14	10
Gaja	11	1	6	4	8:15	8
Breg	11	3	2	6	9:23	8
Lib. Rocol B	11	3	1	7	9:15	7
S. Sergio	12	1	4	7	8:17	6

PRIHODNJE KOLO

Gaja — G. Viani
CGS — Olimpia Greta
Libertas — Lib. Rocol B
S. Sergio — Fortitudo
Breg — Primorje

Skupina B

Kriška Vesna nam je pripravila neprijetno presenečenje, ker je doživela poraz v srečanju z ekipo Aurisine. Giarizzole so izkoristile nepričakovan neuspeh vodilnega moštva in so se mu tako pridružile na vrhu lestvice. Prihodnjo nedeljo se bodo «plavi» spoprijeli s skromno enajsterico Edere, tako da se bodo lahko oddolžili za nedeljski poraz in znova dvignili svojo moralo.

REZULTATI

Ponziana — Esperia Pio XII	3:0
Triestina — Lib. Rocol A	1:1
Aurisina — Vesna	3:2
Edera — Muggesana	2:1
Giarizzole — Esperia	4:0

LESTVICA

Giarizzole	12	7	5	0	22: 4	19
Vesna	12	9	1	2	30: 8	19
Triestina	12	6	3	3	41: 7	15
Lib. Rocol A	11	4	6	1	23: 5	14
Aurisina	11	5	2	4	21:17	12
Muggesana	11	5	1	5	11:28	11
Ponziana	11	3	3	6	14:19	9
Esperia P. XII	12	4	1	7	12:18	9
Edera	11	2	1	8	8:29	5
Esperia	11	0	1	10	4:49	1

PRIHODNJE KOLO

Vesna — Edera
Ponziana — Lib. Rocol A
Esperia Pio XII — Triestina
Muggesana — Giarizzole
Esperia — Aurisina

B. R.

ODBOJKA — MLADINSKE IGRE

Drevi odločilni nastop mladih borovk proti CDF

Na občinskih mladinskih igrah v ženski odbojki so odigrali približno polovico tekem. Če ne bodo spet preložili kakega srečanja, se bodo igre zaključile 13. maja. Po 16 tekmah je položaj na lestvici že nekoliko jasnejši. Do sedaj sta ostali neporaženi le šesterki Bora in Casa del Fanciullo. Ta je zmagala štirikrat, borovke pa trikrat. Današnje njuno medsebojno srečanje bo verjetno odločilno, ker ostale ekipe niso dovolj močne, da bi jima ogrožale prvo mesto. Tekma med Borom in ekipo Casa del Fanciullo bo danes na stadionu «1. maj» ob 18.30.

Letos nastopa OMA kar s tremi šesterkami, a le prva ekipa je precej dobro pripravljena.

LESTVICA

Casa del Fanciullo	4	4	0	8	0	8
Bor	3	3	0	6	1	6
OMA A	4	3	1	7	2	6
Brunner	5	3	2	6	4	6
FARI	4	2	2	4	6	4
OMA B	4	1	3	2	7	2
S. Giacomo	3	0	3	1	6	0
OMA C	5	0	5	2	10	0

G. F.

Kmalu bo padel zastor nad celotnim prvenstvom 3. amaterske nogometne lige. Med moštvi, ki so že zaključila svoje prvenstvene obveznosti je tudi trebenski Primorec (na sliki med tekmo proti CMM Sauro)

Izid natečaja SPD Trst ob 25-letnici obnovitve društva

Slikarski, literarni, fotografski in filmski natečaj, ki ga je razpisalo SPDT ob priliki 25-letnice obnovitve društvenega delovanja, je dal naslednji izid:

Otroške risbe

1. SKUPINA — 1. in 2. razred osnovne šole
1. Janežič Marija - 1. r. Rojan (Na planincah luštno je)
2. Lorenzi Viviana - 2. r. Katinara (Breza)
3. Kjuder Katja - 2. r. Katinara (Mak)
2. SKUPINA — 3., 4. in 5. razred osnovne šole
1. Starc Miran - 4. r. Prosek (Pilot)
2. Mayowski Kazimir - 4. r. Prosek (Kolesar)
3. Zupančič Eleonora - 4. r. Sv. Ivan (Planinsko veselje)
3. SKUPINA — nižja srednja šola
1. nagrade niso podelili
2. Križmančič Edvin - 2. r. Dolina (Igra barv) in Jerjan Rosana - 3. r. Dolina (Koča)
3. Bandi Pavel - 3. r. Dolina (Kosec)

Karikature

1. dr. Hlavaty Robert
2. Kralj Atilij
3. nagrade niso podelili

Pohvala: Oblak Marko

Poezija

1. prof. Beličič Vinko
2. Kravos Marko
3. Pangerc Boris

Film

1. Micheluzzi Selma
2. Kralj Angel
3. Micheluzzi Danilo

Diapozitivi

1. Slavec Vojko
2. Kosmina Niko
3. Oblak Marko

in vase zaverovane. Zato so čustveno siromašne. Če bi vas pripeljal domov, bi v moji četrti ponoreli od zavisti.»

Zmračilo se je. Prižgala je petrolejko, ki je v okajenem cilindru grobno in utrudljivo utripala. Sence so bile tople in dobre. Zagrinjale so in združevale.

Ponoči se je četa vrnila. Orlov je našel Ano bedečo pri Američanu. To mu ni bilo všeč. Tudi njen nenavadno srečni izraz ga je presenetil in silil k razmišljanju. Slutil pa ni, kaj se je dogodilo. S komandirjem sta legla na peč. Po klopeh in po tleh pa so ležali drugi. Ko je Pajk utrnil luč, je Orlov malo počakal, da so zasmrčali, potem pa se je pritisnil k dekletu. Rahlo se ga je ubranila, toda ni se dal ugnati. Objel jo je okoli vratu in jo prižel k sebi. Rekla mu je, da je bolna, potem jo je pustil, se prevalil in zasmrčal.

Dolgo ni mogla zaspati. Premišljala je, kako bi mu povedala. Iskala je besed in vedela, da bo težko.

Naslednjega dne je odlašala vse dopoldne in zbirala moči, da bi se pogovorila. Orlov je bil nekam čuden, vase zaprt in kratkih besedi. Dopoldne se je razgovarjal z letalcem. Tolmačila je in s strahom opazovala prebliske komandirjevih oči, kadar se je letalec mehko zagledal vanjo. Orlov je povedal Američanu, da ga bo popoldne poslal s kurirji v divizijski štab. Ko jo je Luis povprašal, če je govorila z njim, se je zmedla in težko obvladala. Orlov je čutil, da imata nekaj med seboj, kar mu Ana ni prevedla, zato je končal razgovor. Dobila ga je zunaj ob drveh. Poprosila ga je za razgovor.

Premeril jo je z vprašujočim pogledom. Ko mu je rekla, da bi rada govorila na samem z njim, je dejal: «Celo to!», vendar je prikimal. Šla sta proti gozdu, kjer se je odpiral pogled na dolino. Obstala sta med drevjem. Naslonil je široki hrbet na drevo in vprašal:

«No, kaj je s teboj?» Skušal je biti malomarno ravnodušen.

«Veliko prošnjo imam, pa se je ne upam izreči,» je zajecljala. «Bojim se, da bi me napačno razumeli.»

«Povej, kar koli si želiš, brez ovinkov in brez predsodkov. Vedno sem ti ustregel, če je bilo v mojih močeh.»

Ko mu je povedala, da bi se poročila in odšla v Italijo, se je Orlovu spremenil izraz kot človeku, ki mu preberejo smrtno obsodbo. Poslušal jo je do konca okamenelo miren, pogled pa mu je temnel v razočaranju. Odmikal se je. Nazadnje sploh ni poslušal njenih utemeljitev. Govorila je jecljaje, v stavkih, ki si jih je ponoči izmislila in so se ji zdeli sedaj brez vsebine. Ko je obmolknila v zadregi, je Orlov dejal ledeno:

«Zakaj? Ali nismo bili dobri s teboj?»

Ona pa je bila s svojimi odgovori pri kraju in ni vedela, kaj bi se še domislila. Pred njo je stal Orlov z namrščenimi obrvmi in oči je imel na pol priprte. Samemu sebi se je zazdel majhen, smešen, slep in krivičen. Primoža, najboljšega mitraljezca je zavrgel zaradi nje. Zameril se je Gorazdu. Sprl se je s Pajkom. Jezen na Bliska

«No, Orlov, ali lahko odidem? Nič nisi odgovoril.»

Potem se je zdrznil: «Jaz slepi norec. Mrena mi je padla z oči. Seveda, Amerika. Kar pojdi! Čimprej! Kamor koli! S komer koli. Povem ti pa, da daleč ne boš prišla,» je izbruhnil in nadaljeval: «Nekdo mi je dejal: pazi se Orlov, kačo greješ na svojih prsih. In prav je imel,» je tragično zakrilil z rokami.

Njegove besede so jo zmedle. Prepričana je bila, da se bo upiral in norel. Njegove kratke besede pa so bile nevarne. Spreletelo jo je in pomislila je na to, da že vse vedo ali sumijo. Vztrepetala je kot človek, ki se ustavi na robu močvirja. Brezupna tesnoba jo je zdramila, da mora nazaj. Na ves glas je krčevito zajokala, da se ji je vse telo treslo.

«Nisi me prav razumel, tovariš Orlov. Nisi! Nisi! Prosim te! Vedela sem, da me ne boš hotel razumeti. Ne maram nikamor! Prosim te, da ostanem v četi. Zakaj me nočeš razumeti?»

Orlov jo je začudeno gledal, vso skrušeno in jokajočo. «Povedala ti bom vso resnico, če hočeš. Odšla bi, ker me je povabil. Nimam ga rada. Samo tako ne morem več. Mnogim sem v napoto. Nekateri me ne marajo in dovolj sitnosti si že imel zavoljo mene.»

«Molči in ne govori več! Lahko ostaneš v četi!» je dejal Orlov, ko je sprejel njene razloge.

«Prosim te, da ne govoriš nikomur o tem! Žal mi je in oprosti!»

«Ne bom govoril nikomur. Tu je moja roka.» Stisnil ji je roko in skoraj zasmilila se mu je. Potem se je obrnil, da bi obšel zasede na križišču poti. Spustil se je po gazi v gozdič. Gledala je za njim, dokler se ni izgubil med drevjem. Počutila se je premagana in nesrečna. Sanje o daljnem, velikem svetu brez tegob in nevarnosti pa so se razblinile kot oblaki ob surovem obličju gore.

5

Zima se je nagnila na pomlad. Predgorje je kopnelo. Zadnji snegovi so mrli v osojah mračnih gozdov in plaznicah razdrapanih grap. Strme senožeti so pričele zeleneti. Gozdne obronke je okrasilo pisano cvetje. Ponoči so se iz temnih globač oglašale sove. Votli kriki so vznemirljivo doneli pod stekleni obok zvezdnih noči in odmevali iz hriba v hrib. Jutra so bila rožnata, polna ptičjega petja in dnevi sončni. Življenje se je dramilo v gozdu in na polju. Ledeniki na vrhovih triglavskega pogorja so se lesketali v soncu. Talili so se v objemu toplih pomladanskih vetrov in šumne vode so vrele iz skritih žil. Bobneče so se prebijale v tokave, tekle skozi tesni in korita v grape v naročje rek po dolinah.

Z odjugo so v gozdovih začeli trohneti pozabljeni ljudje, ki jih je pobila vojna. Lisice so raznašale njihove kosti. S hreščečim lajanjem so se vabile k pojedini. Črne ptice pa so se gostile z ostanki. Zemlja na grobovih se je posipala.

Po samotnih domačijah na pobočjih Jelovice, Blegoša in cerkljanskih hribov vse do Trnovskega gozda, so se ljudje spoprijeli z zemljo. Vojna je spraznila kašče, zdesetkala živino in treba je bilo zasejati novega kruha. Okoli hiš je oživelo. Radostni kriki so motili tišino. Starci so se greli na soncu pred hišami z upanjem, da bo to zadnja črna pomlad. Na njivah, zajedenih v gozdove, je plug zaoral prve brazde. V potu svojega obraza so ljudje nosili gnoj na strme njive, da bi pognojili borno zemljo. Kot materina kri veže otroke, tako jih je zemlja priklenila nase. Pojili so jo s potom in tudi s krvjo, da bi obstali in živeli dalje.

Pomlad je prinesla upanje. Poročila z evropskih bojišč, s kopnega in z oceanov so bila spodbudna. Nemški vojni stroj se je krhal.

V hribovju med snežniki Triglava in vodami Jadrana se je čez zimo zbrala vojska IX. korpusa. V sredini marca 1944 sta se obe diviziji premaknili v bližino Idrije. V velikem loku sta obkolili postojanke. Ozemlje okoli Idrije se je spreminjalo v bojno področje. Ceste, ki so vodile iz mesta v hribovje, so bile kilometre daleč zasekane in zaprte s podrtim drevjem. Mostovi so bili porušeni, pobočja prevotlena z odporniškimi gnezdi, pripravljenimi za zasede.

Teden dni pred napadom obeh divizij so trije obveščevalci 31. divizije odšli s posebno nalogo na dolomitsko področje. Zvedelo se je o novi koncentraciji nemških sil in o porastu bele garde. To ozemlje je bilo vso zimo v oblasti belih. Obveščevalce je vodil Blisk. Na ozemlju, kjer ni bilo partizanskih enot, so se premikali samo ponoči in se ustavljali pri redkih, zaupljivih ljudeh. Mnogi kmetje so bili pod vplivom belogardistične propagande. Tisti, ki pa niso verjeli v sveto vojno proti komunizmu, so živeli v strahu pred belogardističnim terorjem. Beli so vso zimo lenuharili po postojankah, lovili kurirje in ubijali aktiviste. Z manjšimi enotami pa so včasih vdirali na osvobojeno ozemlje. Na obveščevalni divizijski center so prišle vesti o škodljivi dejavnosti belogardističnega oficirja Valjhuna, ki utrjuje mrežo postojank in vzpostavlja po terenu belogardistično obveščevalno službo. Izvedeli so za njegovo pravo ime in Blisk se je takoj spomnil na pripovedovanje Melite in Ane.

Z njim sta bila Poljak Tomo in diverzant-miner Tušar. Vsi znanci iz idrijskega rudnika. Ob gozdu so se ustavili.

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo TRST Ul. Montecchi 6/II PP 559 Telefon 93 808 94 638
Podružnica GORICA Ul. 24 Maggio 1/1 Telefon 33 82
Uprava TRST Ul Montecchi 6/II Telefon 95 823
Ul. sv. Frančiška 20 Telefon 37 338
Naročnina
Mesečno 1.100 lir — vnaprej, polletna 6.100 lir, celoletna 11.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 15.500 lir. V SFRJ posamezna številka v tednu in v nedeljo 80 par, mesečna 14 din, letna 140 din,
Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 6 7. maja 1971

Za SFRJ Tekoč račun pri Narodni banki v Ljubljani 501-3-270/1 «ADIT» - DZS, Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22 207
Oglasi Za vsak mm v višini enega stolpca: trgovski 200, finančno - upravni 300, legalni 400, osmrtnice in sožalja 200 lir. «Mali oglasi» 50 lir beseda. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana».
Odgovorni urednik Stanislav Renko Izdaja in tiska ZTT - Trst

NA PARIŠKIH POGAJANJIH

Vietnamci zahtevajo umik ameriške vojske

Nepopustljivo stališče severnih Vietnamcev in predstavnikov osvobodilne fronte - Premirje ob obletnici Budovega rojstva

PARIZ, 6. — Po včerajšnjem 112. zasedanju delegatov na pariških pogajanjih je načelnik severnovietnamske delegacije minister Xuan Thuy izjavil, da je Nixonova vojna politika v Vietnamu pravi in edini vzrok vseh gospodarskih in socialnih težav, ki danes tarejo ZDA. V ta okvir spada tudi sedanja dolarska kriza. Nixon skuša nadaljevati vojno, kateri se ameriški narod upira ter se mora zato zatekati k podpori policijskih in vojaških sil, da bi zatrl vsa gibanja, ki zahtevajo konec vietnamske vojne. Xuan Thuy je poudaril, da je treba pripisati glavno krivdo za sedanji zastoj pariških pogajanj prav dejstvu, da Nixon noče določiti točnega datuma za evakuacijo ameriških oboroženih sil iz Vietnama. «Če Nixon ne bo spremenil svoje poltike — je rekel Xuan Thuy — nam ne preostajajo druge možnosti, kot nadaljevati boj na političnì in vojaški ravni. Podobne misli je izrazila tudi predstavnica južnovietnamskega osvobodilnega gibanja Thi Binh.

Ameriški delegat David Bruce je pojasnil že znana stališča svoje vlade. Med drugim je pozval partnerja, naj se zavzame za prenehanje bojev v vsej Indokini. Na Brucev poziv na umik severnovietnamskih sil iz Južnega Vietnama je Xuan Thuy pribil odločno, da se morajo Amerikanci popolnoma in brezpogojno umakniti iz Južnega Vietnama. Tudi glede pogajanj za premestitev vojnih ujetnikov na nevtralno ozemlje (na Švedsko) ni bil dosežen noben rezultat. Vietnamski delegati so odgovorili, da Nixon skuša uporabljati to vprašanje v svoje propagandne namene.

V zvezi s pariškimi pogajanji je treba še omeniti, da je neki šofer pripeljal pred sedež komisije v Klebervovi aveniji namizno teniško mizo. Ker pariška konferenca o Vietnamu nima stalnega predsednika, je bila pošiljka zavrnjena. Pozneje se je zvedelo, da je mizo poslal neki Amerikanec iz Michigana.

Za vsaj en dan bo orožje v Južnem Vietnamu obmolknilo. Južnovietnamska osvobodilna fronta je sporočila, da bo spoštovala 48-urno premirje ob obletnici Budovega rojstva. Južnovietnamske osvobodilne sile se bodo vzdržale vojaških akcij od sobote do ponedeljka.

Južnovietnamski predsednik Nguyen Van Thieu pa je izjavil, da bo njegova vojska spoštovala 24-urno premirje, in sicer od polnoči v soboto do polnoči v nedeljo.

Na vojnih področjih v Južnem Vietnamu niso v zadnjem času zabeležili pomembnejših dogodkov. V glavnem je šlo le za spopade med sovražnimi izvidnicami.

Glede položaja na področjih Indokine je treba še omeniti, da je kamboška zbornica potrdila novo vlado, ki jo je sestavil gen. Lon Nol po dolgi vladni krizi.

Tina se bo ločila

PARIZ, 6. Tina Livanos, nekdanja žena Aristotela Onassisa, je danes potrdila, da se bo ločila od svojega sedanjega moža, Blandforskega markiza. Na sodišču se je zadržala približno deset minut s sodnikom in nato zapustila sodnijsko palačo, ne da bi dala kakršnekoli izjave.

VČERAJ V AMERIŠKEM TISKU IN NA TELEVIZIJI

Terensko vozilo za Luno tehta le 220 kilogramov

Na mednarodni konferenci v Rimu je prof. Petrov opisal lunohod, vozilo, ki je že polnih šest mesecev na Luni - Angleži napovedujejo vrsto sovjetskih poletov na Mars

NEW YORK, 6. — Lunarni avtomobil, katerega se bosta poslužila vesoljca David Scott in James Irwin, v okviru raziskav na našem satelitu, nima več nobenih skrivnosti za ameriško širše občinstvo. Vozilo so namreč predstavili predstavnikom televizije in tiska, ter sporočili vrsto podatkov in objavili tudi nekaj filmskih posnetkov o dejavnosti vozila.

Irwin in Scott na poskusni vožnji

Lunarni avtomobil je podoben navadnemu avtu, samo da je brez karoserije in ima le štiri motorje ter šasijo. Tehta 220 kg ter vsako kolo poganja poseben električni motor, tako da bi tudi v primeru, da bi se eden ali dva pokvarila, vozilo bi kljub temu opravilo svojo nalogo.

Poprečna hitrost, s katero se bo vozilo lahko premikalo po Luni znaša približno 8 km na uro; opremljeno je s telekamero, ki bo oddajala nevsakdanje posnetke z Lune. Služilo bo tako za prevoz vesoljcev, kot za provoz orodja, katerega se bodo slednji posluževali na svojih bodočih poletih.

* * *

RIM, 6. — Te dni je bila v Rimu 3. mednarodna konferenca o vesoljski tehnologiji, ki jo je organiziralo Središče za raketne prevoze. Na konferenci je skupina sovjetskih tehnikov med drugim govorila tudi o lunohodu, vozilu, ki je na Luni od 7. novembra 1970. Sovjetske tehnike je vodil ravnatelj zavoda za mehaniko in nadzorstvene sisteme pri sovjetski akademiji znanosti, dr. B. N. Petrov.

Potem ko je omenil, da je lunohod do sedaj prevozil že 8.200 metrov, in ga je temeljito opisal, je Petrov razložil zelo zapleten sistem upravljanja na razdaljo. Posadko lunohoda na Zemlji sestavlja pet oseb. Sistem pa je zelo zapleten, saj je vozilo oddaljeno od voznika nekaj kot 400 tisoč kilometrov.

Valovi «rho», s katerimi upravljajo lunohod, potujejo do Lune približno 2 sekundi in pol. Če pa upoštevamo, da je treba računati tudi na dejstvo, da voznik potrebuje nekaj časa za svojo odločitev, takoj uvidimo, da čas med pojavom, ki narekuje spremembo smeri vozila in spremembo samo znašo približno 4 do 5 sekund. Vse to zahteva od posadke veliko koncentracijo ter veliko psihično napetost.

Na konferenci so razpravljali tudi o možnosti mednarodnega sodelovanja na področju raketnih sond, ki jih rabijo za raziskovanje višjih plasti zemeljske atmosfere, med 40 in 200 km višine. Te plasti ne morejo raziskovati z Zemlje in je treba za to opazovalnice izstreliti v vesolje.

* * *

LONDON, 6. — Po vesteh iz društva «British interplanetary society», naj bi Sovjeti v kratkem izstrelili proti Marsu nekaj vesoljskih ladij. Prva izstrelitev naj bi bila že jutri, druge pa naj bi si sledile v 30 dneh. Po vesteh iz istega vira, naj bi Sovjeti poslali na Mars kapsulo z inštrumenti. V Bajkonuru, naj bi bili že pripravljeni dve raketi, podobni veneri 7, ki so jo poslali na Venero prejšnjega decembra.

Železničarji obtožujejo avstrijskega ministra

RIM, 6. — V zvezi z železniško nesrečo pri postaji v Brnici (Fuernitz) na Koroškem je sindikat italijanskih železničarjev SFI-CGIL obsodil namigovanja določenih avstrijskih krogov, da je prišlo do nesreče zaradi stavke železničarjev na odseku Carnia — Trbiž. Po mnenju predstavnikov sindikata izjave avstrijskega ministra za prevoze predstavljajo poskus, da se zvrne krivda za nesrečo na delavce, medtem ko ta pripada izključno avstrijskemu ministrstvu.

Sindikat italijanskih železničarjev trdi nadalje, da so varnostne naprave na avstrijskih železnicah silno pomanjkljive, kar povzroča hude nesreče, če odpove človek.

Stavka zdravnikov v Madridu

MADRID, 6. — Približno 250 zdravnikov bolnišnice «Puerta de Fierro» je danes začel stavkati v znak protesta proti odpustitvi ravnatelja in 20 zdravnikov psihiatrične bolnišnice v Oviedu, ki so v zadnjih časih večkrat prekinili delo.

Zadnje čase je bilo v raznih krajih Španije več stavk zdravnikov, to v zvezi z odlašanjem reforme socialnega in bolnišniškega sistema.

Stavko zdravnikov v madridski bolnišnici so podprli tudi njihovi kolegi iz drugih bolnišnic v Madridu, Oviedu, Bilbau in Sevilli.

DRŽAVLJANSKA VOJNA V VZHODNEM PAKISTANU

Pakistanska vojska zaprla mejo med Indijo in Vzhodno Bengalijo

Indijska protestna nota zaradi kršitve ozemeljske suverenosti Tragični problem poldrugega milijona beguncev iz Vzh. Pakistana

NOVI DELHI, 6. — Pakistanski radio je danes sporočil, da je vojska, ki deluje v vzhodni Bengaliji (Vzhodni Pakistan) popolnoma zaprla jugovzhodno mejo med Vzhodnim Pakistanom in Indijo ter da v tem trenutku preganja uporniške sile, ki so še v notranjosti dežele. Ista radijska postaja je sporočila tudi, da so pakistanske oblasti poslale letalo s hrano, zdravili in drugimi potrebščinami na dva otoka, ki sta v bližini vzhodnopakistanske obale. Mesti je hudo prizadel ciklon, ki je razsajal na tistem področju v novembru lani. Otoka sta bila odrezana od sveta z dnem, ko je prišlo do državljanske vojne v Vzhodnem Pakistanu.

Diplomatski spor med Indijo in Pakistanom zaradi konzularnih predstavništev v Daki in v Kalkuti je še vedno zelo oster. Po sicer dolgih pogajanjih se partnerjema še ni posrečilo rešiti tega vprašanja, se pravi kako omogočiti odhod indijskega konzularnega predstavništva iz Dake ter pakistanskega iz Kalkute Sporočajo, da sta na letališču v Taškentu v Sovjetski zvezi, še vedno pripravljeni dve letali, ki naj bi poleteli v Dako, da bi prepeljali indijske diplomate v njihovo domovino. Na drugi strani pa je v stalni pripravljenosti tudi iransko letalo, ki naj bi evakuiralo pakistanske diplomate iz Kalkute.

Po sporočilu pakistanskega radia se je pakistanski vojski posrečilo zapreti indijsko-vzhodno pakistansko mejo, ker so njene čete zasedle mesto Ramgar, ki leži kakih 60 km severno od Čitagonga.

Indijska vlada je danes ponovno protestirala zaradi izzivalne dejavnosti pakistanske vojske na meji med Indijo in Vzhodnim Pakistanom. V noti, ki je bila izročena visoki pakistanski komisiji v Novem Delhiju, indijski zunanji minister izjavlja, da provokatorske in napadalne dejavnosti Pakistana dokazujejo, da tamkajšnja vlada ni sprejela nobenega ukrepa, ki bi utegnil preprečiti številne incidente na meji V tej zvezi nota omenja kršitev indijske suverenosti ter bombardiranje indijskega področja, do katerega je prišlo 1. maja in ki je terjalo številne človeške žrtve.

Izredno težak pa je sedaj položaj beguncev, ki vsak dan prihajajo iz Vzhodnega Pakistana v Indijo. Računajo, da se je do sedaj izselilo iz Vzhodnega Pakistana okoli 1,480.000 ljudi. Indijske oblasti so skušale in skušajo poskrbeti za prehrano in vse druge potrebe tega ogromnega števila beguncev. Med drugim so že določili v ta namen okoli 8 milijard in pol lir, kar pa je odločno premalo za hude potrebe, ki jih skoraj vsakdanji priliv 60 tisoč beguncev predstavlja za indijsko vlado. Zato se je ta obrnila na organizacijo Združenih narodov z zahtevo, naj bi OZN po svojih močeh skušala pripomoči k rešitvi tega izredno tragičnega vprašanja, ki zadeva sto tisoče ljudi.

Sporočajo nadalje, da je zaradi kolere umrlo v nekem taborišču v bližini vzhodnopakistanske meje že sedem ljudi. V taborišču je okoli 15.000 vzhodnopakistanskih beguncev.

Smrtna obsodba v Libanonu

BEJRUT, 6. — Bejrutsko vojaško sodišče je obsodilo na smrt 25-letnega Najefa Mohameda Mustafo, zaradi vohunstva v korist Izraela. Kazen so spremenili v dosmrtno ječo.

Mustafo so aretirali prejšnjega marca. Imel je pri sebi važne dokumente in precejšnjo vsoto denarja. Med preiskavo je priznal, da je vohunil za Izrael skoraj leto dni. Za to je dobival 300 libanonskih lir na mesec (približno 60.000 lir).

Prof. Janez Kramar

(Nadaljevanje s 4. strani)

di tega je tudi po demobilizaciji, leta 1948, ko je kot polkovnik slekel uniformo, prevzel vodstvo muzejo za ljudsko revolucijo v Ljubljani, od koder je sredi prejšnjega desetletja prišel v Koper, kjer se je z enako vnemo lotil dela pri urejanju koprskega pokrajinskega muzeja.

Naš slavljenec pa se ni omejil le na ureditev in vodenje koprskega muzeja, pač pa se je posvetil tudi zgodovini naših krajev. Čeprav ni domačin, se je v naše razmere, v našo Primorsko tako vživel, da jo je vzljubil. Od tod njegove študije o naših krajih nekoč, v času odpora fašizmu in v časih upora fašizmu in nacizmu. Ker naš upor proti fašizmu ni poznal meja, jih niti prof. Janez Kramar ne pozna. Njegovo proučevanje zgodovine NOV v naših krajih sega z one strani meje tudi na to stran in ga zato češče srečujemo tudi med nami, tudi v raznih tržaških zgodovinskih ustanovah, kjer išče in brska za podatki, da bi se čim bolje osvetlila naša starejša in predvsem novejša zgodovina. Prav sedaj se prof. Kramar trudi, da bi ob 50-letnici marezijskih dogodkov, dal tistemu času kar se da točno zgodovinsko obeležje.

In tudi za to mu čestitamo in mu ob sedanjem jubileju voščimo, da bi še dolgo let nadaljeval s svojim napornim zato pa tako potrebnim in tvornim delom, za katero mu bodo tudi zamejski Slovenci hvaležni.

RADIO TELEVIZIJA

PETEK, 7. MAJA 1971

TRST A

7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 20.15 in 23.10 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Casamassimov orkester; 17.20 Za mlade poslušalce; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Radio za šole; 18.50 Ital. skladatelji; 19.15 «Čarovnija avtomacije»; 19.25 Vokalni kvintet; 19.40 Nove plošče; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.40 Folklora; 22.05 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 16.00 Simfonični koncert.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.00, 14.30, 17.00, 19.15, 22.30 Poročila; 7.10 Glasba za dobro jutro, 8.30 Orkestri; 9.30 «20.000 lir za vaš spored»; 10.05 Lahka glasba; 10.45 Operna glasba; 11.15 Glasbeni koktajl; 12.00, 12.45 in 13.07 Glasba po željah; 14.05 Tretja stran; 14.40 Zabavna glasba; 15.00 Spored RL; 15.30 Tops-pops; 16.20 **Mladi izvajalci: gojenci šole Glasbene matice iz Trsta;** 17.10 Melodije za vas; 17.30 Plošče; 18.00 Simfonični koncert; 19.00 Poje D. Ross; 19.30 Spored RL; 22.35 Pianist Aci Bertoncelj; 23.00 Program RL.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.20 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 9.15 Vi in jaz; 11.30 Galerija melodrame; 12.10 Plošča za poletje; 14.00 Popoldanski spored; 16.20 Oddaja za mlade; 18.00 Plošča za poletje; 18.45 Sindikalna oddaja; 19.30 Ameriška folklorna glasba; 20.20 Boccaccio: Dekameron; 21.15 Koncert.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 15.30, 19.30, 22.30 Poročila; 8.40 Orkestri; 9.50 Radijska igra; 10.05 Plošča za poletje; 10.35 Telefonski pogovori; 12.35 Plošča za poletje; 13.00 Hit Parade; 14.00 in 18.05 Kako in zakaj; 15.40 Enotni razred; 16.05 Odprti studio; 19.02 Spored z Giannijem Morandijem; 20.10 Indianapolis — kvizi; 22.40 Radijska nadaljevanka; 23.05 Lahka glasba

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.00 Glasba in poezija; 12.20 Scenska glasba; 13.05 Intermezzo, 15.00 Rapsodija; 16.15 Avantgarda; 19.15 Beethoven; 21.30 Na izvoru glasbe.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 11.00 Fauré: Pelleas et Melisande. 12.40 Simfonični koncert; 14.00 Sodobna italijanska glasba.

SLOVENIJA

8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00, 24.00 Poročila; 8.10 Operna matineja; 9.05 Radijska šola; 9.35 Slovenske narodne; 10.15 Pri vas doma; 12.10 Lahka koncertna glasba; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Ansambel Slak; 13.15 Zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam...; 14.10 «Maj, maj...»; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.35 Glasbeni intermezzo; 15.40 R. Strauss; 16.00 «Vrtiljak»; 16.40 Rad imam glasbo; 17.10 Človek in zdravje; 17.20 Operni koncert; 18.15 Antonin Dvořak; 18.50 Ogledalo našega časa; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Zadovoljni Kranjci; 20.00 Zbor francoske RTV; 20.30 «Top-pops 13»; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Jazz.

ITAL. TELEVIZIJA

12.30 Kulturna oddaja; 13.00 Tretja starost; 13.30 Dnevnik; 14.00 Francoščina; 14.30 Nemščina; 15.00 Neposreden prenos športnega dogodka; 17.00 Spored za najmlajše; 17.30 - Dnevnik; 17.45 TV za otroke; 19.15 Kulturna oddaja; 19.45 Šport in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 «TV 7»; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

17.00—18.30 Neposreden prenos športnega dogodka; 21.00 Dnevnik; 21.20 J. Osborne in A. Creighton «Epitaf za Giorgia Dillona».

JUG. TELEVIZIJA

20.00, 22.45 Poročila; 9.30 TV v šoli; 11.00 Angleščina; 15.40 Osnove splošne izobrazbe; 17.00 Vijavaja — ringaraja; 17.45 Poročilo s kongresa samoupravljavcev; 18.15 Obzornik; 18.30 Zabavno-glasbena oddaja; 18.45 Variete; 19.00 «Mestece Peyton» — ser. film; 20.35 «Tujec na vlaku» — amer. film; 22.15 Rdečilo — nemška glasbena oddaja.

SPRIČO VELIKEGA IZKORIŠČANJA ENERGETSKIH VIROV

Kdaj bo nafte in plina zmanjkalo? Znane zaloge zadostujejo za 15 let

Največje rezerve nafte so na Bližnjem vzhodu - Izkoriščanje plinskih zalog v mnogih državah še ni rentabilno

Poraba energije je tudi v letu 1970 močno narasla in prekosila vse prejšnje rekorde iz leta 1969 za nekaj več kot 8 odst. Po podatkih posebne komisije OZN so energetski viri sestavljeni za 40% iz nafte, za 38% iz premoga, za 20% iz plina in za 2% iz elektrike. Preseneča morda majhen vpliv elektrike, omeniti pa moramo, da je sistematsko izkoriščanje velikih vodnih tokov za sedaj le stvar maloštevilnih držav. Ker je nafta že nekaj mesecev na dnevnem redu in predmet sporov med proizvajalci in odjemalci, jo bomo obravnavali kot prvo.

Po podatkih strokovnjakov znašajo danes znane zaloge tega energetskega vira 73 milijard ton. Te zaloge bi zadostovale za 30 let v primeru, da bi letna uporaba ostala neizpremenjena, ker pa se predvideva vsakoletni prirastek, bodo sedanje zaloge zadostovale samo za 15 let. Taki podatki so gotovo zaskrbljujoči za predvideni razvoj na svetu, ni pa se še treba bati, da bomo tako hitro ostali brez nafte. Raziskati je treba še ogromne predele in predvsem morsko dno. Poleg običajnih ležišč, ki jih izkoriščajo s črpanjem, predvidevajo, da je v skalah in v bituminoznih peskih nadaljnjih 310 milijard ton nafte.

«Politično» bi danes lahko znane rezerve razdelili takole: v Južni in Severni Ameriki 10 milijard, na Srednjem vzhodu 45 milijard, v Sovjetski zvezi in ostalih socialističnih državah 8 milijard, v Afriki 7 milijard, v Aziji 2 milijardi in pol, ostanek kakih 500 milijonov ton pa v zahodnih evropskih državah.

V primerjavi z letom 1968 je v letu 1969 proizvodnja narasla za 8%, podatki prvih 6 mesecev lanskega leta pa kažejo, da bo prirastek znašal kar 10%, kar je občutno več od poprečnega letnega prirastka 7,7% v desetletju 1959-1969.

Med proizvajalci je novo ime: Libija, ki je nafto začela črpati komaj leta 1961. Močno je v Afriki napredovala tudi Nigerija, ki je po končani vojni v Biafri svojo proizvodnjo več kot podvojila in v lanskem letu izčrpala približno 50 milijonov ton.

Naravni plini so relativno pred kratkim stopili na važno mesto kot energetski vir. Izkoriščanje je še zelo nepopolno tudi zato, ker mnoge države še niso pripravljene na uvedbo plina. Zaloge plina so ogromne. Bližnji vzhod, kjer pa jih ne izkoriščajo, ker je prevoz še neekonomičen, domače uporabe pa praktično ni. Velikanske zaloge so tudi v Alžiriji. Ta država je že opremljena za črpanje, zaradi tehničnih problemov pa je prevoz še težaven in proizvodnja je daleč pod zmogljivostjo. Isto velja tudi za Libijo. Države, ki veliko proizvajajo so ZDA, Sovjetska zveza, Kanada, Nizozemska, Romunija, Zahodna Nemčija in Mehika. Sovjetska zveza in Nizozemska tudi veliko plina izvažata. Prva v ostale socialistične dežele in v Zahodno Nemčijo, druga pa v Belgijo in Francijo. Tehnično rešitev čaka velikanski plinovod, ki naj bi sovjetski plin iz Sibirije dovažali Japonski. Italija bo, poleg lastne proizvodnje plina, v kratkem začela uvažati iz Sovjetske zveze in tudi iz Nizozemske. Zaloge na Bližnjem vzhodu naj bi bile po predvidevanjih OZN namenjene predvsem domači industrializaciji.

BRUNO KRIŽMAN

PROIZVODNJA NAFTE NA SVETU MED LETOMA 1965 IN 1969
(v milijonih ton)

	ZDA	SZ	Venezuela	Iran	Libija	Saudska Arabija	Kuvajt	Irak
1965	384	242	181	92	58	99	107	64
1966	471	267	175	105	72	119	114	68
1967	502	288	184	129	83	129	115	60
1968	502	309	187	141	124	141	122	73
1969	510	328	187	168	149	148	129	74

PROIZVODNJA PLINA NA SVETU OD LETA 1965 DO LETA 1969
(v milijardah kub. m)

	ZDA	SZ	Kanada	Nizozemska	Romunija	ZRN	Mehika
1965	454	127	40	1,7	17	6	14
1966	487	143	44	3	18	7	15
1967	514	157	48	7	20	9	16
1968	547	169	52	14	21	13	16
1969	584	183	62	21	23	17	17

NA MESTU VASICE JE NASTAL 1.500 M ŠIROK KRATER

Število žrtev usada polagoma narašča

Poleg 35 mrtvih je še 15 pogrešanih - Na mestu so še vedno skupine reševalcev

CHICUTIMI, 6. — Zdi se, da je dokončni obračun strahovitega usada pri mestu Chicutimi v Kanadi še narastel. Sedaj govorijo o 35 žrtvah in o približno 15 pogrešanih.

To je vsekakor najhujša naravna nesreča, ki je doletela Quebec. Zemlja se je udrla popolnoma nepričakovano in pokopala 40 hiš. Na mestu usada je nastal krater s premerom 500 metrov in globok 40 metrov. Vasica St. Jean Vianney je štela 1.300 prebivalcev. Večina se je preselila k sorodnikom v večja mesta, kot sta Quebec in Montreal. Po pričevanjih vaščanov se je zemlja odprla brez nobenega opozorilnega znamenja: vse je začelo drseti v brezno, iz katerega je bilo slišati presunljive krike na pomoč. Takoj je zmanjkal električni tok, kar je seveda močno oviralo reševalce, ki tudi spričo dejstva, da se je zemlja kar sproti udirala pod nogami, niso mogli kaj prida pomagati.

Kaže, da je vzrok strahovite nesreče bil dež, ki je v prejšnjih dneh lil na tistem področju in povzročil naraščanje reke Saguenay, ki teče nedaleč od vasice St. Jean Veanney. Rečna voda je prepojila zemljišče, ki je kar naenkrat zdrknilo v jamo, ki je bila pod vasjo. Reko so pred približno 15 leti preusmerili, kar tudi povezujejo s tragedijo. Zdi se tudi, da se je že pred dvema tednoma majhen del zemljišča pogreznil, na kar pa takrat ni nihče bil pozoren.

Področje so sedaj popolnoma evakuirali, zemlja pa se še dalje udira in počasi požira vse: hiše, avtomobile, vrtove. Vlada je zagotovila vsestransko pomoč družinam, ki jih je usad prizadel. Obenem se je obvezala, da bo storila vse, kar je v njenih močeh, da v bodoče prepreči podobne tragedije.

V zadnjih urah se je krater še povečal: sedaj znaša premer 1.500 m, globina pa že 90 metrov. Do sedaj so menda rešili iz blata 75 oseb.

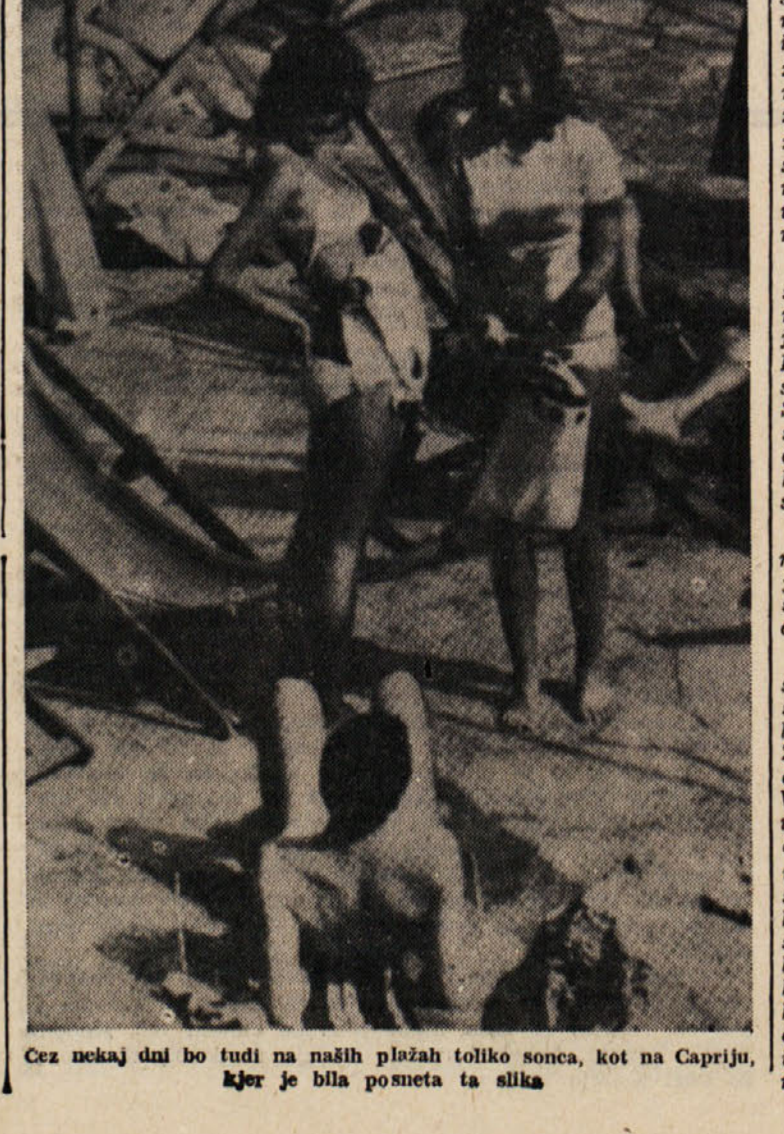

Čez nekaj dni bo tudi na naših plažah toliko sonca, kot na Capriju, kjer je bila posneta ta slika

TRŽAŠKI DNEVNIK

«Il Popolo» (glasilo KD) o odnosu do Slovencev

V zadnji številki mesečnika KD «Il popolo del Friuli — Venezia Giulia» je objavljen članek tržaškega časnikarja Roberta Mayerja Grega o perspektivah in zahtevah politične akcije po obisku jugoslovanskega predsednika Tita v Italiji.

Potem ko je pisec poudaril zadovoljstvo, da je v zvezi s tem obiskom italijanska nacionalistična desnica doživela hud poraz, omenja pomembnost odločitve, da se gre naprej, «ker bi stagnacija pomenila korak nazaj».

V nadaljevanju članka Mayer Grego shematično našteva razne pozitivne dogodke v razdobju po Titovem obisku v Italiji. Sem spada v prvi vrsti obisk predsednice reške občinske skupnosti Andrićeve v Trstu, ki je oživil tudi zanimanje za razvoj narodnih manjšin (večji del italijanske manjšine v Jugoslaviji živi na Hrvaškem). Druga dva pomembna dogodka sta naslednja: tržaška pokrajina je sprejela obvezo, da prouči problematiko slovenske manjšine na študijskem srečanju, Krščanska demokracija pa je ustanovila posebno komisijo za obravnavanje tega vprašanja.

Medtem se razvijajo bilateralni stiki med oblastvenimi organi na raznih ravneh med deželo Furlanijo — Julijsko krajino in Slovenijo. Poleg teh so na dnevnem redu tudi stiki med političnimi strankami in Socialistično zvezo delovnega ljudstva Slovenije. Doslej je že prišlo do obiska socialdemokratov, a v kratkem bodo šli v Slovenijo predstavniki PSI in KD.

Pisec poudarja nadalje potrebo, naj bo glavna odlika politične akcije ljudi, ki se čutijo mejake, sproščenost, ki ne pozna miselnih pridržkov in predsodkov do partnerja.

Pisec poudarja nadalje, da obstajajo še stotine nerešenih vprašanj, kljub zelo odprti meji (potni listi namesto osebnih izkaznic itd.). Za njih reševanje je potrebna le dobra volja z ene in druge strani. V tej zvezi je pomembna njegova ugotovitev: «Nič ne pomaga zajamčiti zaščito manjšinam, če se lahko v predalu pisalne mize kakega rimskega ministrskega uradnika blokira že sklenjena ureditev slovenskih šol, ali če jugoslovanski pooblaščenec za štetje prebivalstva lahko vpiše za «Hrvata» državljana, ki je izjavil, da je Italijan, ali pa če karabinjerji v Beneški Sloveniji izvajajo nad nekim človekom posebno policijsko nadzorstvo samo zato, ker je osumljen, da se čuti Slovenec.»

Slikar V. Klanjšček in pesnik M. Kravos v sežanskem «Taboru»

Sinoči je v sežanskem hotelu «Tabor» pred dokaj številnim občinstvom odprl svojo razstavo zamejski goriški slikar Vladimir Klanjšček, tržaški pesnik Marko Kravos pa je pri tem prebral nekaj svojih pesmi.

Uvodne besede je spregovoril predsednik ZKPO iz Sežane dr. Mirošič. Kratko je predstavil slikarja Klanjščka, ki se je rodil v Steverjanu in doštudiral v Gorici, kjer sedaj tudi poučuje. Se nekaj besed je povedal tudi o razstavljenih delih. Predsednik Mirošič je predstavil tudi pesnika Kravosa, ki ga vsi Tržačani prav dobro poznajo. Marko Kravos je prebral osem svojih pesmi, ki so po večini bile že objavljene v zbirkah.

Navzoči so se nato zadržali ob prijetnem kramljanju in ogledovanju razstavljenih slik. Opazili smo lahko poleg predsednika ZKPO še tajnico Čehovinovo, predstavnika Zveze komunistov Fernetiča, predstavnika SZDL Prelca, predstavnika skupščine Renerja, predstavnika delavske univerze Grmeka, predstavnika kluba «Svoboda» iz Kozine Raceta, predsednika Slovenskega kluba iz Trsta dr. Turino, in kovnike Ivana Varla in Pobočnika, poleg seveda raznih predstavnikov sežanskih podjetij in drugih ustanov. Posebno prijetna je bila navzočnost dijakov sežanske osemletke, ki so si v spremstvu učiteljic z zanimanjem ogledali razstavo.

Vladimirja Klanjščka javnost že pozna, ker je že nekajkrat razstavljal v zamejstvu. V Sežani je predstavil tri slike, ki smo si jih lahko že ogledali v Tržaški knjigarni — «Sprostitev», «Hrepenenje» in «Vrba» — ter vrsto novih, katerih glavna tema so trte. Od živahnih barv v štajerskih slikah je Klanjšček prešel v novejših na bolj umirjene tone. Slikar nam je zaupal, da mu je skoraj najbolj pri srcu slika, na kateri je skrotovičena temnordeča trta na nekoliko bolj bledi podlagi. Naslov slike je «Vinska gostija», predstavljala pa naj bi Medno vino, na primer «Merlot». Med ostalimi slikami naj še omenimo «Brstenje», ki je tudi med zadnjimi umetnikovimi izdelki.

Razstava bo odprta še nekaj dni.